

บทที่ ๑

การจัดกองทัพบก

ตอนที่ ๑ กล่าวนำ

โรงเรียนทหารปืนใหญ่ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความรู้แก่นายทหารนักเรียนหลักสูตรชั้นนายร้อย และชั้นนายพัน ป. เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องภารกิจและการจัดกองทัพบกโดยละเอียดพอสมควร ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางเพื่อการประสานกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกองทัพบกได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

ตอนที่ ๒ ภารกิจกองทัพบก

๑. กล่าวทั่วไป

ขอกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของกองทัพบกพอสังเขป การจัดและแบ่งส่วนราชการในกองทัพบก ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ ได้มีการปรับปรุง ทบ.ด้วยการลดอัตรา “กระทรวงยุทธนาธิการ” ลงเป็น “กรมยุทธนาธิการ” และให้มีหน้าที่เกี่ยวกับ “ทหารบก” อย่างเดียวขณะนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้มีการปรับปรุงการจัดกองทัพบกขึ้นมาใหม่ เพราะอิทธิพลจากการที่ประเทศไทยได้รับการช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐฯ ตามโครงการช่วยเหลือและป้องกันร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาต่อมา กองทัพบกได้พิจารณาเห็นว่า อัตราการจัดกองทัพบกยังไม่สามารถที่จะใช้ปฏิบัติการยุทธในสงคราม เพื่อเผชิญภัยคุกคามได้เหมาะสม เพราะความคล่องแคล่วของหน่วยมีไม่เพียงพอ และสาเหตุอื่นๆ อีกหลายประการ จึงได้มีการปรับปรุงอัตราการจัดอีกหลายครั้ง จนกระทั่งกองทัพบกมีรูปแบบการจัดที่ถือเป็นมูลฐานการจัด ทบ. ต่อมาจนถึงยุคปัจจุบันนี้

๒. บทบาทหน้าที่ของทหารตามกฎหมาย

ทหารมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายหลักอยู่ ๒ ประการ คือ

๒.๑ บทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๒ แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ ได้กำหนดไว้ใน สรุปได้ดังนี้

มาตรา ๗๗ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็นและเพียงพอ

เพื่อพิทักษ์

- รักษาเอกราช อธิปไตย
- ความมั่นคงของรัฐ
- สถาบันพระมหากษัตริย์
- ผลประโยชน์แห่งชาติ
- การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

และเพื่อพัฒนาประเทศ

๒.๒ บทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

ตาม พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม และหน้าที่ของกองทัพบก ดังนี้

มาตรา ๔

กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
(๑) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปรามปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

(๒) พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

(๓) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

(๔) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

(๕) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

ในการดำเนินการตาม (๔) กระทรวงกลาโหมอาจมอบหมายให้ส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานอื่นในกำกับของกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการก็ได้หรืออาจร่วมงาน ร่วมทุน หรือดำเนินการกับภาคเอกชนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ได้

มาตรา ๑๙ กองทัพบกมีหน้าที่ **เตรียมกำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักร** และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

จากหน้าที่ที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ ทบ. ได้กำหนดเป็นพันธกิจ และภารกิจของ ทบ.ซึ่งเป็นแนวทางการใช้กำลัง ดังนี้

๑. พันธกิจ ๒ ประการ คือ

๑.๑ **การเตรียมกำลัง** : จัดเตรียมและเสริมสร้างกำลังทั้งปวง ในส่วนของกองทัพบก และช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดเตรียมกำลังทางบกของส่วนราชการอื่นให้มีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติ ด้วยการพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพบก ทั้งในด้านโครงสร้างกำลังความพร้อมรบ ความ ความต่อเนื่องในการรบ และความทันสมัย

๑.๒ **การใช้กำลัง** : ใช้กำลังที่ได้จัดเตรียมไว้ หรือที่จะระดมสรรพกำลัง เพื่อป้องกันราชอาณาจักร จากภัยคุกคามภายในและภายนอกประเทศ การปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ การคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ การสนับสนุนรัฐบาลและประชาชนในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติในรูปแบบต่าง ๆ

๒. ภารกิจของ ทบ.ซึ่งเป็นแนวทางในการใช้กำลัง ๕ ประการ คือ

๒.๑ **การป้องกันประเทศ** : พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล

๒.๒ **การรักษาความมั่นคงภายใน** : การดำเนินการ เพื่อป้องกัน ควบคุมและแก้ไข ฟื้นฟูสถานการณ์ใด ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัย อันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำให้เสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ ให้กลับสู่ภาวะปกติ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ

๒.๓ **การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ** : สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง

๒.๔ **การพัฒนาประเทศ** : พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

๒.๕ การปฏิบัติภารกิจทางทหารอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การสงคราม

ตอนที่ ๓ การแบ่งส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม และกองทัพบก

๑.การแบ่งส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมตาม

พระราชบัญญัติ

จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

(มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒ ก.พ.๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๖ ก ลง ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓

(๒) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๗

(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๗ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๔) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๙

(๕) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

(๖) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖

(๗) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการทหาร” หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

“ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” หมายความว่า ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการ

ในกระทรวงกลาโหมในตำแหน่งที่มีชื่อตราทหารและไม่มีชั้นยศเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง

“ทหารกองประจำการ” หมายความว่า ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับ

ราชการทหาร

“นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม” หมายความว่า นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม

ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

“เจ้าหน้าที่ทางทหาร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งโดยความเห็น

ชอบของสภากลาโหมเพื่อปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้

“การใช้กำลังทหาร” หมายความว่า การใช้ทหารตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ข้าราชการพลเรือน

กลาโหม และเจ้าหน้าที่ทางทหาร เพื่อปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก

กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ทหาร ประกอบด้วย ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่เป็นข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการและบุคคลที่ถูกรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้าราชการกระทรวงกลาโหม แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ข้าราชการทหารและ ข้าราชการพลเรือน กลาโหม

การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุ การแต่งตั้ง การปรับตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน การบังคับบัญชา วินัย และการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการอื่นใดตามที่จำเป็นเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง ของ ข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้นำบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่งหรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลมไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการ กำหนดให้มีอัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย ว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗ การบริหารราชการของกระทรวงกลาโหม ต้องดำเนินการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นในการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมอาจกำหนดวิธีปฏิบัติราชการให้ สอดคล้อง และเหมาะสมกับการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะสำหรับกรณีนั้นได้ โดยให้ตรา

มาตรา ๘ กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายใน ราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

(๒) พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบัน พระมหากษัตริย์

(๓) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนา ประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

(๔) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

(๕) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคง แห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

ในการดำ เนินการตาม (๔) กระทรวงกลาโหมอาจมอบหมายให้ส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานอื่นในกำกับของกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการก็ได้หรืออาจร่วมงาน ร่วมทุนหรือดำเนินการกับ ภาคเอกชนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ได้

มาตรา ๙ ราชการของกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ และคำสั่ง

กระทรวงกลาโหมอาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดเพื่อกระทำการ

หรือพิจารณา หรือสอบสวนกรณีใด ๆ เกี่ยวกับราชการของกระทรวงกลาโหมก็ได้

หมวด ๒

การแบ่งส่วนราชการ

มาตรา ๑๐* กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมราชองครักษ์
- (๔) หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์
- (๕) กองทัพอากาศ

(* มาตรา ๑๐ แก้ไขโดย พ.ร.บ.จัดระเบียบ กท.(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ เพิ่มหน่วยตามในข้อ (๔) และประกาศใน รกจ. เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๑๐๙ ก ลง ๒๐ พ.ย.๕๖)

มาตรา ๑๑ สำนักงานรัฐมนตรีมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และการประสานนโยบายระหว่างกระทรวง มีเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ เว้นแต่สำนักงานจเรทหารทั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรีให้อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๑๒ ให้จเรทหารทั่วไปมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหมหรือตรวจสอบการปฏิบัติราชการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย และรายงานผลการตรวจสอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ให้มีสำนักงานจเรทหารทั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรี เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของจเรทหารทั่วไป โดยมีหัวหน้าสำนักงานจเรทหารทั่วไปเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบภายใต้การกำกับดูแลของจเรทหารทั่วไป

มาตรา ๑๓ สำนักงานปลัดกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบายและยุทธศาสตร์งานราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวงซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นใด มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมราชองครักษ์มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้งมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ กฎหมายว่าด้วยนายตำรวจราชสำนักกฎหมายว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง มีสมุหราชองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔/๑* หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน บังคับบัญชา ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติงานในการถวายอารักขาและถวายพระเกียรติ องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ทางพระราชพิธีตามที่ได้รับมอบหมาย และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตพระราชฐาน ตลอดจนวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับงานในหน้าที่ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยมีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

(* มาตรา ๑๔/๑ แก้ไขโดย พ.ร.บ.จัดระเบียบ กท.(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๔/๑ และประกาศใน รกจ. เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๑๐๙ ก ลง ๒๐ พ.ย.๕๖)

มาตรา ๑๕ กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กองทัพอากาศตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดเพื่อพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับแผนเพื่อรักษาเอกราชและผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารของทุกส่วนราชการตาม มาตรา ๑๗ ร่วมกันได้

มาตรา ๑๗ กองทัพอากาศมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) กองบัญชาการกองทัพไทย
- (๒) กองทัพบก
- (๓) กองทัพเรือ
- (๔) กองทัพอากาศ
- (๕) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ กองบัญชาการกองทัพไทยมีหน้าที่ควบคุม อำนาจการ สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของ ส่วนราชการในกองทัพไทยในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลัง ทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการ ใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิด ชอบ

มาตรา ๒๐ กองทัพเรือมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับ การใช้กำลังกองทัพเรือตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิด ชอบ

มาตรา ๒๑ กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็น ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ * ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัย รักษาพระองค์ กองทัพไทย กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นนิติบุคคล

(* มาตรา ๒๒ แก้ไขโดย พ.ร.บ.จัดระเบียบ กท.(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖)

มาตรา ๒๓* การแบ่งส่วนราชการของกระทรวงกลาโหมตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และการแบ่งส่วนราชการของกองทัพไทยตามมาตรา ๑๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ออกเป็นส่วนราชการระดับรองลงไป และการกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการอื่น นอกจากที่กล่าวไว้ ในวรรคหนึ่งและการกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

(* มาตรา ๒๓ แก้ไขโดย พ.ร.บ.จัดระเบียบ กท.(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖)

หมวด ๓

การจัดระเบียบราชการทั่วไป

มาตรา ๒๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ กระทรวงกลาโหม และจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมหลายคน ให้ คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ และการปฏิบัติ ราชการประจำ แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้

*อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหมจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งใด ๆ หรือมติของ สภากลาโหม หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะมอบอำนาจ โดยทำเป็นหนังสือ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการ

ถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ ทำการแทนในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้ และผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

(* มาตรา ๒๔ วรรค ๕ แก้ไขโดย พ.ร.บ.จัดระเบียบ กห.(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖)

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการประจำที่ผู้บังคับบัญชาทหารไม่ว่าจะเป็นชั้นใดซึ่งรองลงมาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด ๆ หรือมติของสภากลาโหม หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ผู้บังคับบัญชาทหารผู้นั้นจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้บังคับบัญชาทหารตำแหน่งอื่น ทำการแทนในนามของผู้บังคับบัญชาทหารผู้มอบอำนาจก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ให้ผู้รักษาราชการ ผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ทำการแทน มีอำนาจและหน้าที่ตามตำแหน่งที่รักษาราชการรักษาราชการแทน หรือทำการแทนนั้น ๆ

มาตรา ๒๕ การบริหารจัดการกำลังพลของกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

การพิจารณาแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลของสำนักงานปลัดกระทรวงและส่วนราชการในกองทัพไทย ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ส่วนราชการนั้นแต่งตั้งขึ้นแล้วเสนอคณะกรรมการตามวรรคสามพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เจ้ากรมเสมียนตราเป็นผู้ช่วยเลขานุการมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลของส่วนราชการตามวรรคสองและระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวง และส่วนราชการในกองทัพไทย

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้กระทรวงกลาโหมจัดให้มีกำลังสำรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกระทรวงกลาโหม การดำเนินการเกี่ยวกับกำลังสำรองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๗ การแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลดำรงตำแหน่ง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

มาตรา ๒๘ การปฏิบัติด้านการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง ในภารกิจของกระทรวงกลาโหมเพื่อให้สามารถรับสถานการณ์ที่เป็นภัยคุกคามต่าง ๆ ได้ตั้งแต่ยามปกติในลักษณะที่เป็นการป้องกันและป้องกัน ก่อนที่สถานการณ์จะรุนแรงถึงขั้นเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๒๙ โครงสร้างองค์การฝึกและการศึกษาของทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการฝึกและศึกษาในระดับยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการร่วมของกองทัพไทยและการปฏิบัติการของกองบัญชาการกองทัพไทย และให้กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ รับผิดชอบในระดับปฏิบัติการและระดับยุทธวิธี

มาตรา ๓๐ ให้กระทรวงกลาโหมกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการส่งกำลังบำรุงร่วมและมาตรฐานยุทธโธปกรณ์ตามความต้องการของกองทัพไทยโดยให้มีคณะกรรมการที่กระทรวงกลาโหมแต่งตั้งขึ้นรับผิดชอบการดำเนินการส่งกำลังบำรุงร่วม หรือมาตรฐานยุทธโธปกรณ์ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ ให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการวางแผน พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชากองทัพไทย ให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับรัฐบาล ระดับกระทรวง และหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม ตลอดจนการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการดำเนินการให้กับกองทัพและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงกลาโหมวางแผน พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงกลาโหมให้สามารถติดต่อเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

หมวด ๔

การจัดระเบียบการปฏิบัติราชการทหาร

มาตรา ๓๓ การจัดให้มี การวาง และการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติราชการทหารให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

การใช้กำลังทหาร หรือการวางกำลังเพื่อเตรียมการยุทธ์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับแผนและคำสั่งปฏิบัติการทางทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อการรบหรือการสงคราม การปราบปราม การกบฏ หรือเมื่อได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม มีอำนาจกำหนดหน่วยงาน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทางทหารและกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ทางทหารได้ตามความเหมาะสมแก่การปฏิบัติภารกิจ

เมื่อการรบหรือการสงคราม หรือการปราบปรามการกบฏสิ้นสุดลง หรือมีการยกเลิกประกาศกฎอัยการศึก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหมพิจารณาสั่งยกเลิกหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทางทหารที่ได้กำหนด หรือแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยความเห็นชอบของสภากลาโหมมีอำนาจกำหนดพื้นที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางทหารเป็นยุทธบริเวณ และกำหนดพื้นที่ส่วนที่เหลือเป็นเขตภายใน

มาตรา ๓๕ การใช้กำลังทหารเพื่อการปราบปรามการจลาจล ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๖ การใช้กำลังทหารหรือการอื่นใดเพื่อป้องกัน ระวัง หรือปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเพื่อระงับเหตุการณ์ร้ายแรงโดยเร็ว มิให้เหตุการณ์มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๗ เพื่อป้องกันและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหมมีอำนาจอนุมัติให้กระทรวงกลาโหมจัดและวางกำลังในพื้นที่ที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหมได้ตั้งแต่ยามปกติ

มาตรา ๓๘ การใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพให้เป็นไปโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม และเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม มีอำนาจกำหนดหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทางทหาร รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทางทหารนั้น เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๙ ให้กองทัพไทยจัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับขึ้นตั้งแต่ยามปกติ เพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์ และเป็นศูนย์ควบคุม อำนาจการ และสั่งการการปฏิบัติ

ให้ศูนย์บัญชาการทางทหารในกองบัญชาการกองทัพไทย มีหน้าที่ควบคุม อำนาจการและสั่งการศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับตามวรรคหนึ่งหรือกองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นตามแผนป้องกันประเทศแล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้เจ้าหน้าที่ทางทหารเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๑ ทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และผู้ที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่กับทหารในภารกิจเพื่อความมั่นคงของประเทศ อาจได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๕

คณะผู้บริหาร

มาตรา ๔๒ ให้มี “สภากลาโหม” ประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธานสภากลาโหม
- (๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานสภากลาโหม
- (๓) จเรทหารทั่วไป
- (๔) ปลัดกระทรวงกลาโหม
- (๕) รองปลัดกระทรวงกลาโหม
- (๖) สมุหราชองครักษ์
- (๗)* รองสมุหราชองครักษ์ (อัตราจอมพล จอมพลเรือ หรือจอมพลอากาศ จำนวนไม่เกิน ๓ คน)
- (๘) เสนาธิการกรมราชองครักษ์
- (๙) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
- (๑๐) รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด
- (๑๑) เสนาธิการทหาร
- (๑๒) ผู้บัญชาการทหารบก
- (๑๓) รองผู้บัญชาการทหารบก
- (๑๔) ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก
- (๑๕) เสนาธิการทหารบก
- (๑๖) ผู้บัญชาการทหารเรือ
- (๑๗) รองผู้บัญชาการทหารเรือ
- (๑๘) ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ
- (๑๙) เสนาธิการทหารเรือ
- (๒๐) ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ
- (๒๑) ผู้บัญชาการทหารอากาศ
- (๒๒) รองผู้บัญชาการทหารอากาศ
- (๒๓) ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ
- (๒๔) เสนาธิการทหารอากาศ
- (๒๕)* (ยกเลิก)

(๒๖) สมาชิกสภากลาโหมผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปในด้านการทหาร ด้านความมั่นคง ด้านการบริหารราชการ ด้านกฎหมายหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม จำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งตามมติของสภากลาโหม

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในกระทรวงกลาโหมเป็นเลขาธิการ และรองเลขาธิการ

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมมากกว่าหนึ่งคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานเรียงตามลำดับ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะเชิญบุคคลอื่นเข้าชี้แจงและแสดงความคิดเห็นต่อสภากลาโหมเฉพาะเรื่องใดก็ได้

(* มาตรา ๔๒ (๗) และ (๒๕) แก้ไขโดย พ.ร.บ.จัดระเบียบ กท.(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖)

มาตรา ๔๓ ในการดำเนินการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องเป็นไปตามมติของสภากลาโหม

- (๑) นโยบายการทหาร
- (๒) นโยบายการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร
- (๓) นโยบายการปกครองและการบังคับบัญชาภายในกระทรวงกลาโหม
- (๔) การพิจารณางบประมาณการทหาร และการแบ่งสรรงบประมาณของกระทรวงกลาโหม
- (๕) การพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการทหาร
- (๖) เรื่องที่กฎหมายหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดให้เสนอสภากลาโหม

มาตรา ๔๔ สมาชิกสภากลาโหมตามมาตรา ๔๒ (๒๖) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระ

ในกรณีสมาชิกสภากลาโหมตามมาตรา ๔๒ (๒๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๔๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภากลาโหมตามมาตรา ๔๒ (๒๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษ

ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๖) สมาชิกสภากลาโหมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภากลาโหม

มาตรา ๔๖ การประชุมสภากลาโหมให้เป็นไปตามคำสั่งของประธานสภากลาโหมหรือเมื่อสมาชิกสภากลาโหมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมดร้องขอให้มีการประชุม

องค์ประชุมสภากลาโหมแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมด

ประธานสภากลาโหมเป็นประธานในที่ประชุม แต่ถ้าประธานสภากลาโหมไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานสภากลาโหมเป็นประธานในที่ประชุมแทน โดยพิจารณาตามลำดับที่ได้รับการแต่งตั้ง ตามมาตรา ๔๒ แต่ถ้าทั้งประธานสภากลาโหมและรองประธานสภากลาโหมไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภากลาโหมซึ่งอาวุโสสูงสุดตามระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหมทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมแทนต่อไปตามลำดับ

มติของสภากลาโหมนั้น ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหมถือปฏิบัติ

มาตรา ๔๗ ให้มี “คณะผู้บัญชาการทหาร” ประกอบด้วยผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และเสนาธิการทหารโดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธานคณะผู้บัญชาการทหาร มีหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในเรื่องการเตรียมกำลัง การสั่งการใช้กำลัง การเคลื่อนกำลังทหาร และการเตรียมพร้อม ตลอดจนรับผิดชอบในการควบคุมอำนาจการยุทธ์ในภาพรวม รวมทั้งควบคุมบังคับบัญชากองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นในกรณีที่มีสถานการณ์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ

การควบคุมอำนาจการยุทธ์และการควบคุมบังคับบัญชากองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งให้ เป็นไปตามข้อบังคับ แผนและคำสั่งปฏิบัติการทางทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ ไปเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงกลาโหมตามพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นส่วนของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และกองบัญชาการทหารสูงสุด

มาตรา ๔๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ ไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของกองบัญชาการทหารสูงสุดตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ ไปเป็นของกองทัพไทยหรือกองบัญชาการกองทัพไทยตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ยกเว้นส่วนของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้โอนไปเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกัน ในกองทัพไทยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๑ ให้ข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ ที่โอนไปตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน รวมทั้งเงินประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม

มาตรา ๕๒ ให้สภากลาโหมตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งสภากลาโหมขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๓ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมใด ที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหม ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ประกอบกับสถานการณ์และระบบการบริหารราชการของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงการจตุตถ์และการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. การแบ่งส่วนราชการกองทัพบกตาม

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการ
กองทัพบก กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม
พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกองทัพบก กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการกองทัพบก
- (๒) กรมกำลังพลทหารบก
- (๓) กรมข่าวทหารบก
- (๔) กรมยุทธการทหารบก
- (๕) กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก
- (๖) กรมกิจการพลเรือนทหารบก
- (๗) สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก
- (๘) สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก
- (๙) กรมการเงินทหารบก
- (๑๐) กรมการสารวัตรทหารบก
- (๑๑) กรมจเรทหารบก
- (๑๒) กรมสวัสดิการทหารบก
- (๑๓) กรมสารบรรณทหารบก
- (๑๔) หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- (๑๕) สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก
- (๑๖) กรมการขนส่งทหารบก
- (๑๗) กรมการทหารช่าง
- (๑๘) กรมการทหารสื่อสาร
- (๑๙) กรมการสัตวทหารบก
- (๒๐) กรมพลอากาศทหารบก
- (๒๑) กรมแพทย์ทหารบก
- (๒๒) กรมยุทธโยธาทหารบก
- (๒๓) กรมสรรพาวุธทหารบก

- (๒๔) กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก
- (๒๕) กรมยุทธศึกษาทหารบก
- (๒๖) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- (๒๗) ศูนย์การบินทหารบก
- (๒๘) กองทัพอากาศที่ ๑
- (๒๙) กองทัพอากาศที่ ๒
- (๓๐) กองทัพอากาศที่ ๓
- (๓๑) กองทัพอากาศที่ ๔
- (๓๒) หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ
- (๓๓) หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก
- (๓๔) หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม กองพลหรือกองทัพน้อยซึ่งขึ้นตรงต่อ

กองทัพบก

มาตรา ๔ สำนักงานเลขาธิการกองทัพบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและงานธุรการให้กับผู้บัญชาการทหารบก รองผู้บัญชาการทหารบก ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก เสนาธิการทหารบก และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ผู้บัญชาการทหารบกมอบหมาย ตลอดจนดำเนินงานและประสานงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของกองทัพบก มีเลขานุการกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ กรมกำลังพลทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับงานนโยบายและแผนกำลังพล การเตรียมพล การจัดการกำลังพล การปกครองกำลังพล การบริการ สิทธิ และขวัญกำลังพล การศึกษาและพัฒนาความรู้ของกำลังพล งบประมาณการกำลังพล การสารสนเทศกำลังพล การวิเคราะห์และประเมินค่ากำลังพล และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังพลอื่น ๆ ทั้งปวง ตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลฝ่ายกิจการพิเศษในสายงานกำลังพลและหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของกองทัพบก มีเจ้ากรมกำลังพลทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ กรมข่าวทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านการข่าว การรักษาความปลอดภัย การข่าวลับ การทูตฝ่ายทหารบกไทยในต่างประเทศ การติดต่อกับทูตฝ่ายทหารบกต่างประเทศในประเทศไทย การพิธีการทูตที่กองทัพบกต้องร่วมด้วย การฝึกและศึกษาของเจ้าหน้าที่ข่าวของกองทัพบก การเตรียมชุดเจ้าหน้าที่ข่าวกรองทางทหารสำหรับปฏิบัติงาน ตลอดจนกำหนดความต้องการและควบคุมการแจกจ่ายแผนที่ทหาร มีเจ้ากรมข่าวทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๗ กรมยุทธการทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านยุทธการในเรื่องการจัดเตรียมกำลังและการใช้กำลังของกองทัพบก การดำเนินงานประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร ตลอดจนแนะนำ และกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านยุทธการของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก มีเจ้ากรมยุทธการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๘ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับงานส่งกำลังบำรุงทั้งปวง การฝึกและศึกษาด้านการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลฝ่ายยุทธบริการ และฝ่ายกิจการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก มีเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๙ กรมกิจการพลเรือนทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับงานกิจการพลเรือน และงานที่ได้รับมอบหมายที่ดำเนินการสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารและการปกครอง การฝึกและศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการพลเรือนของกองทัพบก ตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการพลเรือนของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การเงิน การบัญชี การควบคุมภายใน การพัฒนาระบบราชการ การบริหารทรัพยากร การบริหารงาน ระบบสารสนเทศ และการสำรวจหน่วยอัตราเฉพาะกิจของกองทัพบก อำนวยการศึกษา

วิจัยและพัฒนาในสายงานปลัดบัญชี ตลอดจนกำกับดูแลกรมการเงินทหารบกและสำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก ในการกำหนดภารกิจ การจัดระเบียบ และการบริหารงานมีปลัดบัญชีทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
 มาตรา ๑๑ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ การ และดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการทางทหารทั้งในด้านหลักการและด้านยุทธวิธีตาม ที่กองทัพบกกำหนด ตลอดจนดำเนินการกำหนดและรับรองมาตรฐานยุทธวิธีภายในกองทัพบก มีผู้อำนวยการ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๒ กรมการเงินทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิก รับ จ่าย และเก็บรักษาเงิน และการบัญชีเงินของกองทัพบกตามระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษาของเหล่าทหารการเงิน มีเจ้ากรมการเงินทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ กรมการสัตวแพทย์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน ประสานงาน และกำกับการเกี่ยวกับการรักษาวินัย การจับกุมทหารที่กระทำความผิด การเรือนจำ การจราจรในกิจการทหาร การรักษาความปลอดภัย การฝึกและศึกษาวิชาการเหล่าทหารสัตวแพทย์ การสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร การป้องกันและวิจัย อาชญากรรมในกองทัพบก และพิจารณาอำนาจการเกี่ยวกับทหารพลัดหน่วยและเชลยศึก กำหนดหลักนิยมและทำ ตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษาของเหล่าทหารสัตวแพทย์ มีเจ้ากรมการสัตวแพทย์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมจเรทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ การสืบสวนและสอบสวนในเรื่องที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและราชการของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก การสืบสวนสอบสวน และพิจารณา เรื่องราวร้องทุกข์และการร้องเรียนที่เกี่ยวกับราชการ หรือทหาร หรือข้าราชการของกองทัพบก มีเจ้ากรมจเรทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ กรมสวัสดิการทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานสวัสดิภาพและบำบัดทุกข์บำรุงสุขทั้งใน ด้านทรัพย์สินและสิ่งอุปโภค บริโภค การแนะนำและส่งเสริมวิชาชีพและการศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับทหาร ข้าราชการ และครอบครัวในกองทัพบก มีเจ้ากรมสวัสดิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กรมสารบรรณทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ และพิธีการ ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุน การจัดการกำลังพล และธุรการกำลังพลตามที่กองทัพบกกำหนด กำหนดหลักนิยม และทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษาของเหล่าทหารสารบรรณ มีเจ้ากรมสารบรรณทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ

มาตรา ๑๗ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับ การ และ ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังสำรองทั้งปวง กิจการเสาะหา รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่ กระจายวงกลมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในโดยอิสระ เพื่อประเมินค่าประสิทธิภาพในการควบคุมและบริหารทรัพยากรตามความมุ่งหมายของกองทัพบก มีผู้อำนวยการ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ กรมการขนส่งทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการสิ่งอุปกรณ์ขนส่ง กำหนดหลักนิยมและ ทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารขนส่ง มีเจ้ากรมการขนส่ง ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ กรมการทหารช่าง มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการสิ่งอุปกรณ์สายทหารช่าง การก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการ และสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารช่าง มีเจ้ากรมการทหารช่างเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ กรมการทหารสื่อสาร มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการในกิจการของเหล่าทหาร สื่อสารและสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการสื่อสารกิจการโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และ อิเล็กทรอนิกส์ทั้งปวง สนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชาและการสื่อสาร การสงครามข่าวสารของกองทัพบก

กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารสื่อสาร มีเจ้ากรมทหารสื่อสารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ กรมการสัตว์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การบริการ การสุขาภิบาลเวชกรรมป้องกัน การรักษาพยาบาล การบำรุงรักษาและการผสมพันธุ์สัตว์ และการเสียบังสัตว์ สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารด้วยการใช้สัตว์และการเกษตรของกองทัพบก กำหนดหลักนิยมและทำตำราตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารการสัตว์ มีเจ้ากรมการสัตว์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๓ กรมพลธิการทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำกำกับการดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการกำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารพลธิการ มีเจ้ากรมพลธิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๔ กรมแพทย์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การบริการ พยาธิวิทยา การส่งเสริมสุขภาพ เวชกรรมป้องกัน ทันตกรรม และการรักษาพยาบาล ให้การศึกษา อบรม และดำเนินการฝึกนักเรียนแพทย์และนักเรียนพยาบาลตามที่กองทัพบกมอบหมาย กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารแพทย์มีเจ้ากรมแพทย์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๕ กรมยุทธโยธาทหารบกมีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหา การก่อสร้าง การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ของกองทัพบก กำหนดหลักนิยมและทำตำราตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของสายยุทธโยธา มีเจ้ากรมยุทธโยธาทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๖ กรมสรรพาวุธทหารบกมีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำกำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการ กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารสรรพาวุธ มีเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๗ กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับการ ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการ กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับการปฏิบัติการและการป้องกันทางนิวเคลียร์ชีว เคมี และกิจการวิทยาศาสตร์ของกองทัพบก มีเจ้ากรมวิทยาศาสตร์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๘ กรมยุทธศึกษาทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำกำกับการ ดำเนินการสนับสนุน และตรวจตราเกี่ยวกับกิจการสายวิทยาการ การฝึกและศึกษาของกำลังพลเป็นบุคคลและหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และกิจการอนุศาสนาจารย์ ให้การฝึกและศึกษาแก่กำลังพลของกองทัพบกและนอกกองทัพบกในหลักสูตรต่าง ๆ ที่กองทัพบกมอบหมาย อำนาจการฝึกและศึกษาวิทยาการทุกเหล่าในกองทัพบก สถาบันการศึกษาและเหล่าสายวิทยาการ วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและยุทธศาสตร์ทางทหารทั้งปวงของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๙ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีหน้าที่ให้การศึกษา อบรม และดำเนินการฝึกนักเรียนนายร้อย มีผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๐ ศูนย์การบินทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ กำกับการ และดำเนินการฝึก และศึกษาเกี่ยวกับกิจการบินของกองทัพบก วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและทำตำราในทางวิทยาการ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการศูนย์การบินทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๑ กองทัพอากาศที่ ๑ มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศตามที่ได้รับ

มอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๑๑ มณฑลทหารบกที่ ๑๒ มณฑลทหารบกที่ ๑๓ มณฑลทหารบกที่ ๑๔ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๒ กองทัพภาคที่ ๒ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศการพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๒๑ มณฑลทหารบกที่ ๒๒ มณฑลทหารบกที่ ๒๓ มณฑลทหารบกที่ ๒๔ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๓ กองทัพภาคที่ ๓ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศการพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๓๑ มณฑลทหารบกที่ ๓๒ มณฑลทหารบกที่ ๓๓ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๓ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๔ กองทัพภาคที่ ๔ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศการพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๔๑ มณฑลทหารบกที่ ๔๒ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๔ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๕ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงานกำกับการ และปฏิบัติการเกี่ยวกับสงครามพิเศษ ดำเนินการฝึกและศึกษาเกี่ยวกับการสงครามพิเศษการส่งกำลังทางอากาศ การยุทธ์ส่งทางอากาศ และการปฏิบัติการพิเศษอื่นที่กองทัพมอบหมายวิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและทำตำราในทางวิทยาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๖ หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันภัยทางอากาศของกองทัพบก รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๗ หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม กองพล หรือกองทัพน้อยซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพบก มีหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพบก กระทรวงกลาโหม ให้เหมาะสมกับสภาพของงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

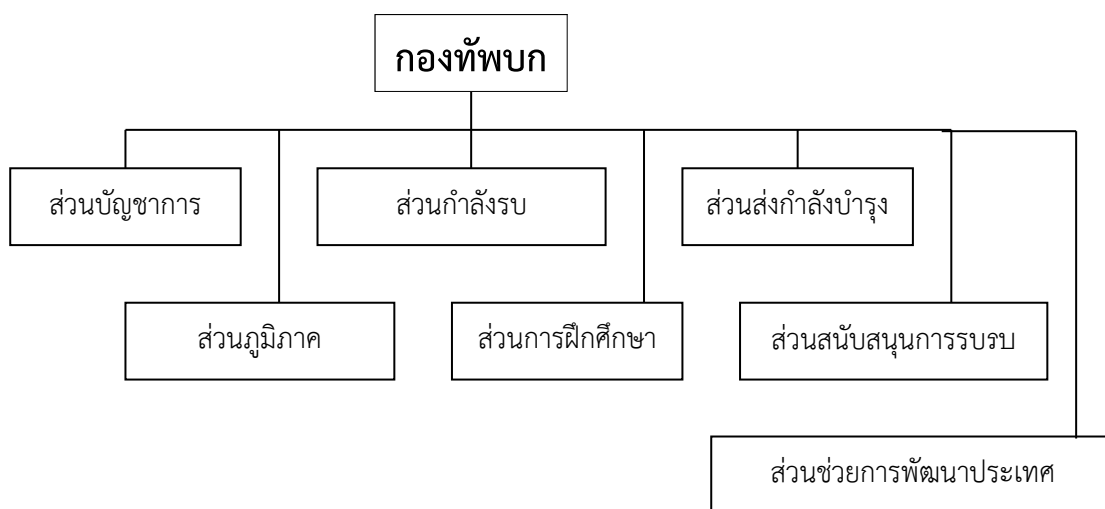

ตอนที่ ๔ การจัดกองทัพบกตามลักษณะงาน

๑. การจัดกลุ่มหน่วยงานของกองทัพบก

กรมยุทธการทหารบกได้จัดส่วนราชการของกองทัพบกตาม พ.ร.ฎ. ทั้ง ๓๔ ส่วนราชการที่มีลักษณะงานประเภทเดียวกันออกเป็น ๗ ส่วน เพื่อให้มีความสะดวกและง่ายต่อการดำเนินงาน ตลอดจนให้ความเข้าใจในแนวทางเดียวกันคือ

๑. ส่วนบัญชาการ
๒. ส่วนกำลังรบ
๓. ส่วนสนับสนุนการรบ
๔. ส่วนส่งกำลังบำรุง
๕. ส่วนภูมิภาค
๖. ส่วนการฝึกศึกษาและหลักนิยม
๗. ส่วนช่วยการพัฒนาประเทศ

รูปที่ ๑ ผังการจัดกองทัพบกตามลักษณะงาน

๑. ส่วนบัญชาการ

มีหน้าที่ควบคุม บังคับบัญชา วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการให้การดำเนินงานของกองทัพบกในยามปกติ และยามสงคราม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ส่วนบัญชาการประกอบด้วยส่วนราชการต่างๆ ดังต่อไปนี้:-

ก. กองบัญชาการกองทัพบก (สำนักงานผู้บังคับบัญชา) มีหน้าที่บังคับบัญชาส่วนราชการต่างๆ ในกองทัพบก ปฏิบัติภารกิจของกองทัพบก และภารกิจอื่นๆ ที่มีได้มอบหมายให้ส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

ข. สำนักงานเลขานุการกองทัพบก มีหน้าที่

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและงานธุรการให้กับผู้บัญชาการทหารบก รองผู้บัญชาการทหารบก ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก เสนาธิการทหารบก และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่อยู่ผู้บัญชาการทหารบกมอบหมาย

- ดำเนินงานและประสานงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของกองทัพบก

- โดยมีเลขานุการกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ค. กรมฝ่ายเสนาธิการ มีหน้าที่ วางแผน ประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ กำกับ และดำเนินการในเรื่องอันเกี่ยวกับหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.ฎ. ได้แก่ ส่วนราชการ ๖ ส่วน คือ:-

- ๑) กรมกำลังพลทหารบก
- ๒) กรมข่าวทหารบก
- ๓) กรมยุทธการทหารบก

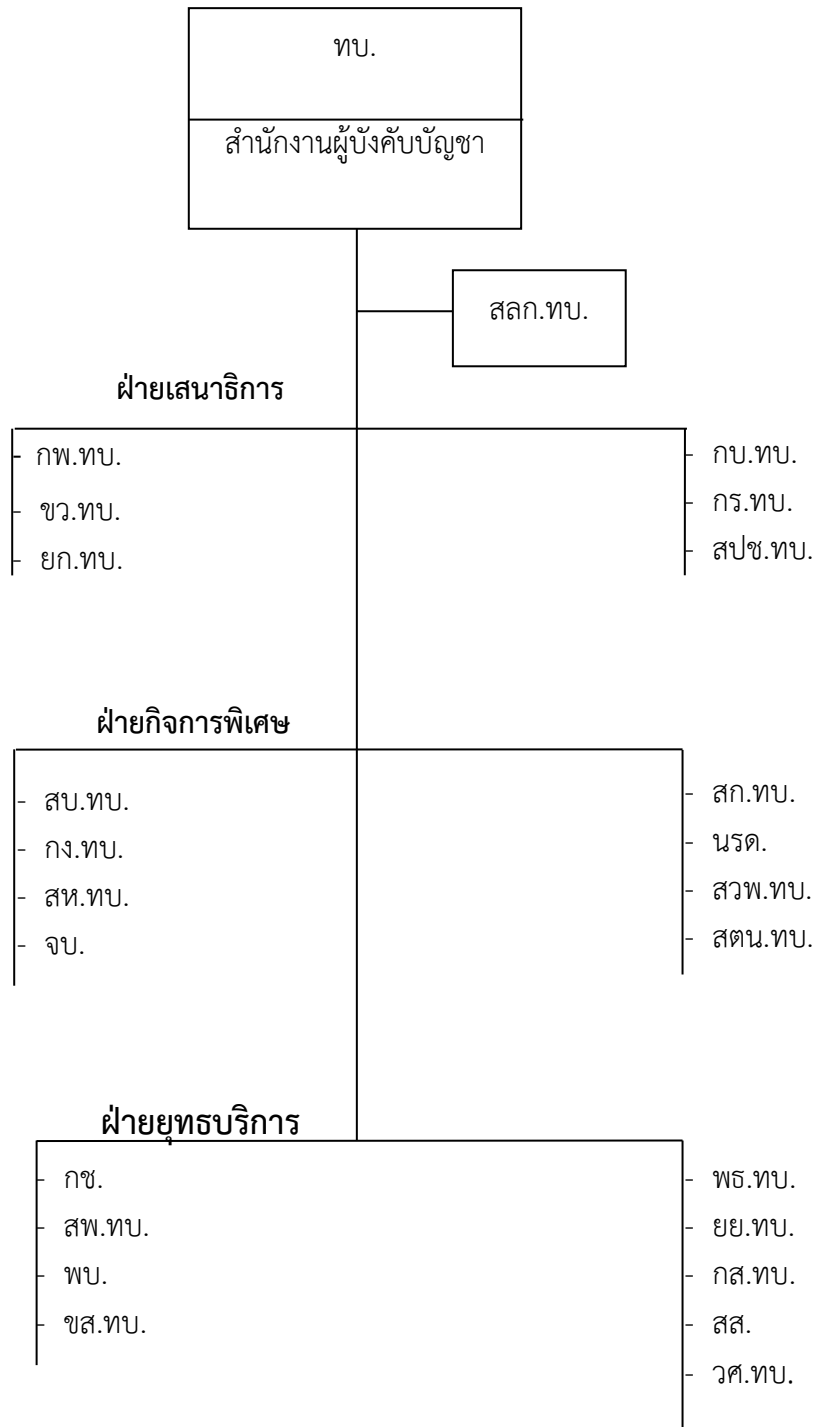
- ๔) กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก
- ๕) กรมกิจการพลเรือนทหารบก
- ๖) สำนักงานปลัดบัญชากองทัพบก

ง. กรมฝ่ายกิจการพิเศษ มีหน้าที่ วางแผน ให้ข้อเสนอแนะ กำกับการ และดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ตามที่กำหนดใน พ.ร.ฎ. ได้แก่ ส่วนราชการ ๘ ส่วน คือ:-

- ๑) กรมการเงินทหารบก
- ๒) กรมการสารวัตรทหารบก
- ๓) กรมสวัสดิการทหารบก
- ๔) กรมสารบรรณทหารบก
- ๕) กรมจเรทหารบก
- ๖) หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- ๗) สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก
- ๘) สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก

จ. กรมฝ่ายยุทธบริการ มีหน้าที่วางแผน ให้ข้อเสนอแนะ กำกับและดำเนินการในเรื่องอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.ฎ. ซึ่งได้แก่ ส่วนราชการ ๙ ส่วน คือ:-

- ๑) กรมการทหารช่าง
- ๒) กรมการทหารสื่อสาร
- ๓) กรมการสัตว์ทหารบก
- ๔) กรมการขนส่งทหารบก
- ๕) กรมแพทย์ทหารบก
- ๖) กรมพลธิการทหารบก
- ๗) กรมยุทธโยธาทหารบก
- ๘) กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก
- ๙) กรมสรรพาวุธทหารบก

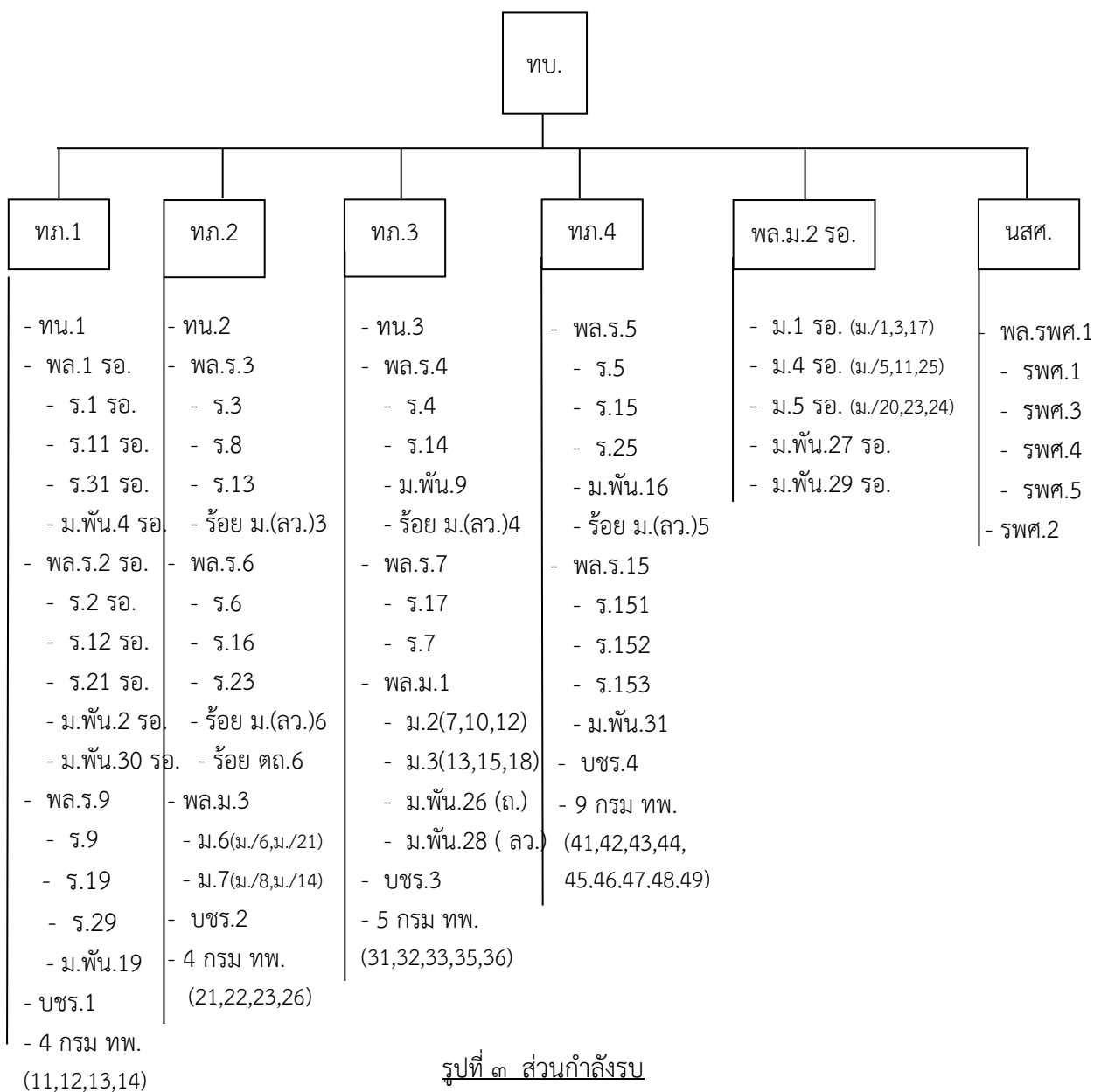

รูปที่ ๒ ส่วนบัญชาการ

๒. ส่วนกำลังรบ

เป็นองค์ประกอบหลักของกองทัพบก มีหน้าที่ใช้กำลังรบต่อกำลังของฝ่ายศัตรู เพื่อการป้องกันราชอาณาจักร สำหรับหน้าที่ของแต่ละหน่วยกำลังรบ จะปรากฏตามภารกิจที่กำหนดไว้ในอัตรการจัดของหน่วยนั้นๆ ส่วนกำลังรบประกอบด้วยหน่วยหลักๆ ที่เป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ดังนี้

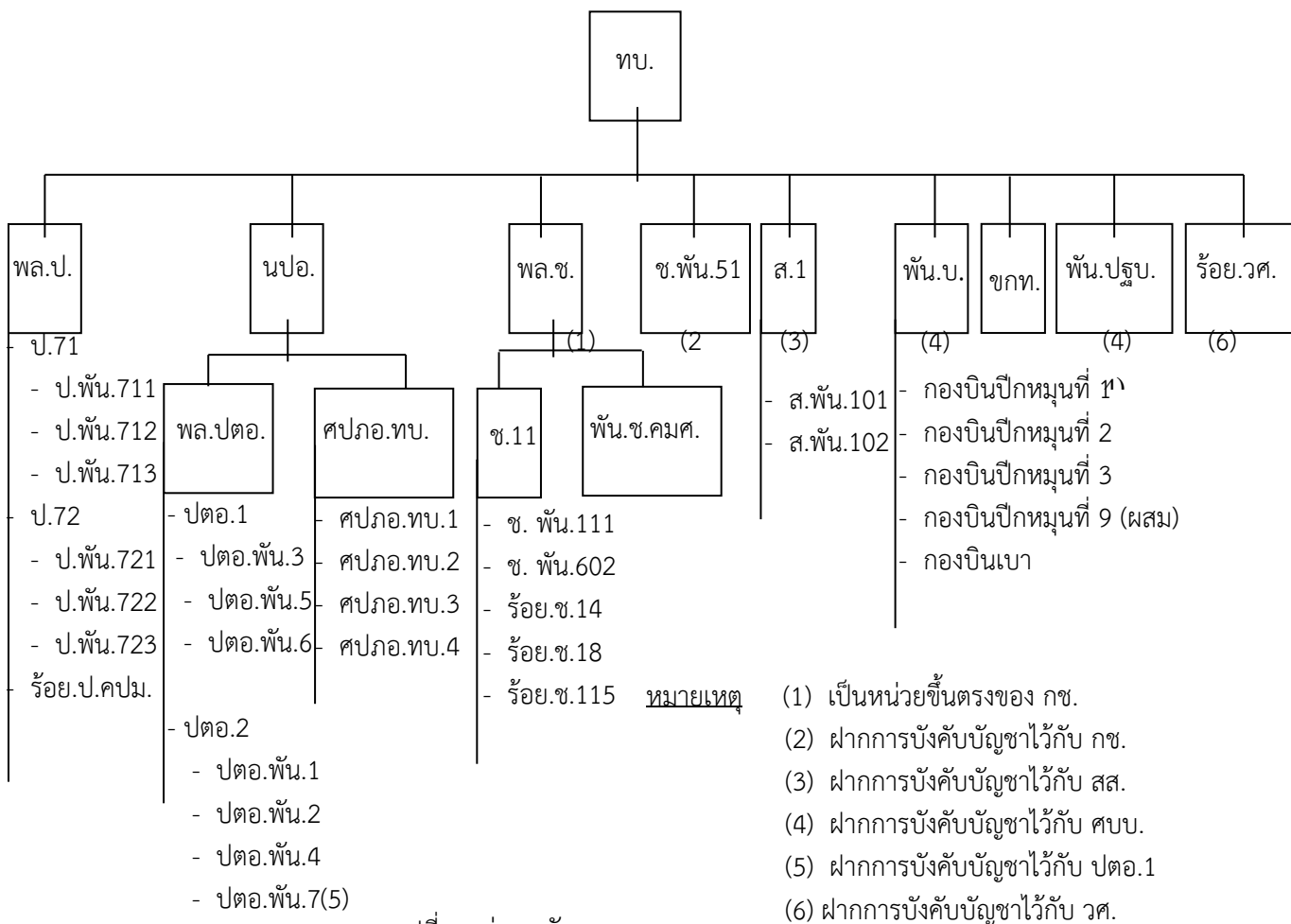
- ๒.๑ กองทัพภาคที่ ๑
- ๒.๒ กองทัพภาคที่ ๒
- ๒.๓ กองทัพภาคที่ ๓
- ๒.๔ กองทัพภาคที่ ๔
- ๒.๕ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ
- ๒.๖ กองพลทหารม้าที่ ๒ รักษาพระองค์

รูปที่ ๓ ส่วนกำลังรบ

๓ ส่วนสนับสนุนการรบ มีหน้าที่ให้การสนับสนุนแก่ส่วนกำลังรบโดยตรง เพื่อเพิ่มอำนาจกำลังรบหรือกีดกันข้าศึก เพื่อให้บรรลุภารกิจของหน่วยกำลังรบได้ง่ายขึ้น ซึ่งกองทัพกองอาจพิจารณาใช้ในลักษณะรวมการ และหรือแบ่งมอบให้กับส่วนราชการใด ๆ ที่เป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพก็ได้ ตามความเหมาะสม หนึ่งบางหน่วยอาจจัดเป็นหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบอีกจำนวนหนึ่งได้ เช่น

- ๓.๑ กองพลทหารปืนใหญ่
- ๓.๒ กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน
- ๓.๓ กองพันปืน
- ๓.๔ กองพันปฏิบัติการจิตวิทยา
- ๓.๕ กรมทหารช่างที่ ๑๑
- ๓.๖ กองร้อยวิทยาศาสตร์
- ๓.๗ กองพันป้องกันฐานบิน
- ๓.๘ กองพันทหารสื่อสาร กองบัญชาการทหารบก
- ๓.๙ หน่วยข่าวกรองทางทหารกองทัพบก

รูปที่ ๔ ส่วนสนับสนุนการรบ

๔. ส่วนส่งกำลังบำรุง มีหน้าที่ให้การสนับสนุนทางด้านการส่งกำลังบำรุงให้กับส่วนราชการต่างๆ ระดับกองทัพบก ได้แก่ การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การขนส่ง การก่อสร้าง การบริการ การส่งกลับ และการรักษาพยาบาล

๔.๑ กรมการทหารช่าง ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ สายทหารช่าง รวมทั้งการก่อสร้างในสนาม

๔.๒ กรมการทหารสื่อสาร ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์

สายทหารสื่อสาร

๔.๓ กรมการขนส่งทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายทหารขนส่ง รวมทั้งการดำเนินการในเรื่องการขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

๔.๔ กรมแพทย์ทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์ รวมทั้งการดำเนินการส่งกลับและการรักษาพยาบาลผู้ป่วยเจ็บ

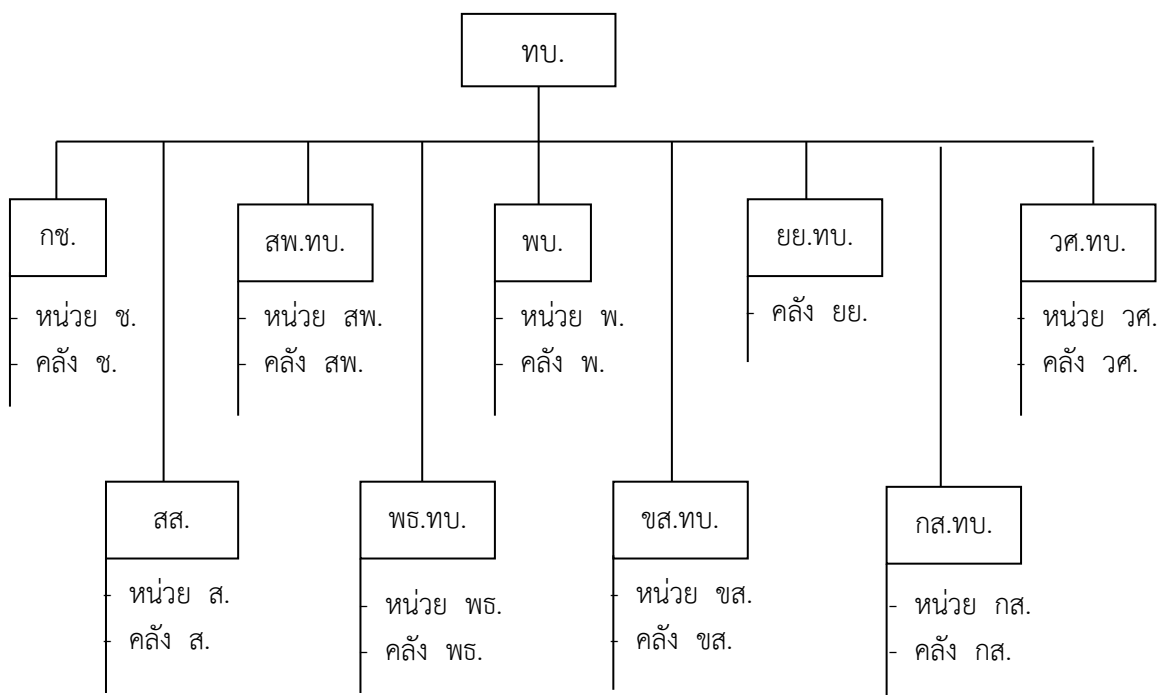
๔.๕ กรมพลธิการทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์

๔.๖ กรมยุทธโยธาทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมสิ่งอุปกรณ์สายยุทธโยธา รวมทั้งการก่อสร้างอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายทหาร

๔.๗ กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายวิทยาศาสตร์

๔.๘ กรมสรรพาวุธทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ

๔.๙ กรมการสัตว์ทหารบก ให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายการสัตว์ รวมทั้งการส่งกลับและการรักษาพยาบาลสัตว์

รูปที่ ๔ ส่วนส่งกำลังบำรุง

๕. ส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ปกครองพื้นที่ รักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลระเบียบวินัยทหารนอกกรม กอง ตลอดจนรับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง การสัสดี การศาลทหาร การคดีการเรือนจำ การเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร การอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงบางประเภท ให้กับหน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีอำนาจตามกฎหมาย ในการสั่งการแก่หน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการปฏิบัติตามกฎหมายและแบบธรรมเนียม ส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย:-

๕.๑ กองทัพภาค ได้แก่

๕.๑.๑ กองทัพภาคที่ ๑ (บก.ทภ.๑ อยู่ที่กรุงเทพฯ)

๕.๑.๒ กองทัพภาคที่ ๒ (บก.ทภ.๒ อยู่ที่นครราชสีมา)

๕.๑.๓ กองทัพภาคที่ ๓ (บก.ทภ.๓ อยู่ที่พิษณุโลก)

๕.๑.๔ กองทัพอากาศที่ ๔ (บก.ทภ.๔ อยู่ที่นครศรีธรรมราช)

๕.๒ มณฑลทหารบก (มทบ.)

๕.๒.๑ มณฑลทหารบกในกองทัพอากาศที่ ๑ ได้แก่

- ๕.๒.๑.๑ มณฑลทหารบกที่ ๑๑ กรุงเทพฯ
- ๕.๒.๑.๒ มณฑลทหารบกที่ ๑๒ ปราจีนบุรี
- ๕.๒.๑.๓ มณฑลทหารบกที่ ๑๓ ลพบุรี
- ๕.๒.๑.๔ มณฑลทหารบกที่ ๑๔ ชลบุรี
- ๕.๒.๑.๕ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ เพชรบุรี

๕.๒.๒ มณฑลทหารบกในกองทัพอากาศที่ ๒ ได้แก่

- ๕.๒.๒.๑ มณฑลทหารบกที่ ๒๑ นครราชสีมา
- ๕.๒.๒.๒ มณฑลทหารบกที่ ๒๒ อุบลราชธานี
- ๕.๒.๒.๓ มณฑลทหารบกที่ ๒๓ ขอนแก่น
- ๕.๒.๒.๔ มณฑลทหารบกที่ ๒๔ อุดรธานี

๕.๒.๓ มณฑลทหารบกในกองทัพอากาศที่ ๓ ได้แก่

- ๕.๒.๓.๑ มณฑลทหารบกที่ ๓๑ นครสวรรค์
- ๕.๒.๓.๒ มณฑลทหารบกที่ ๓๒ ลำปาง
- ๕.๒.๓.๓ มณฑลทหารบกที่ ๓๓ เชียงใหม่

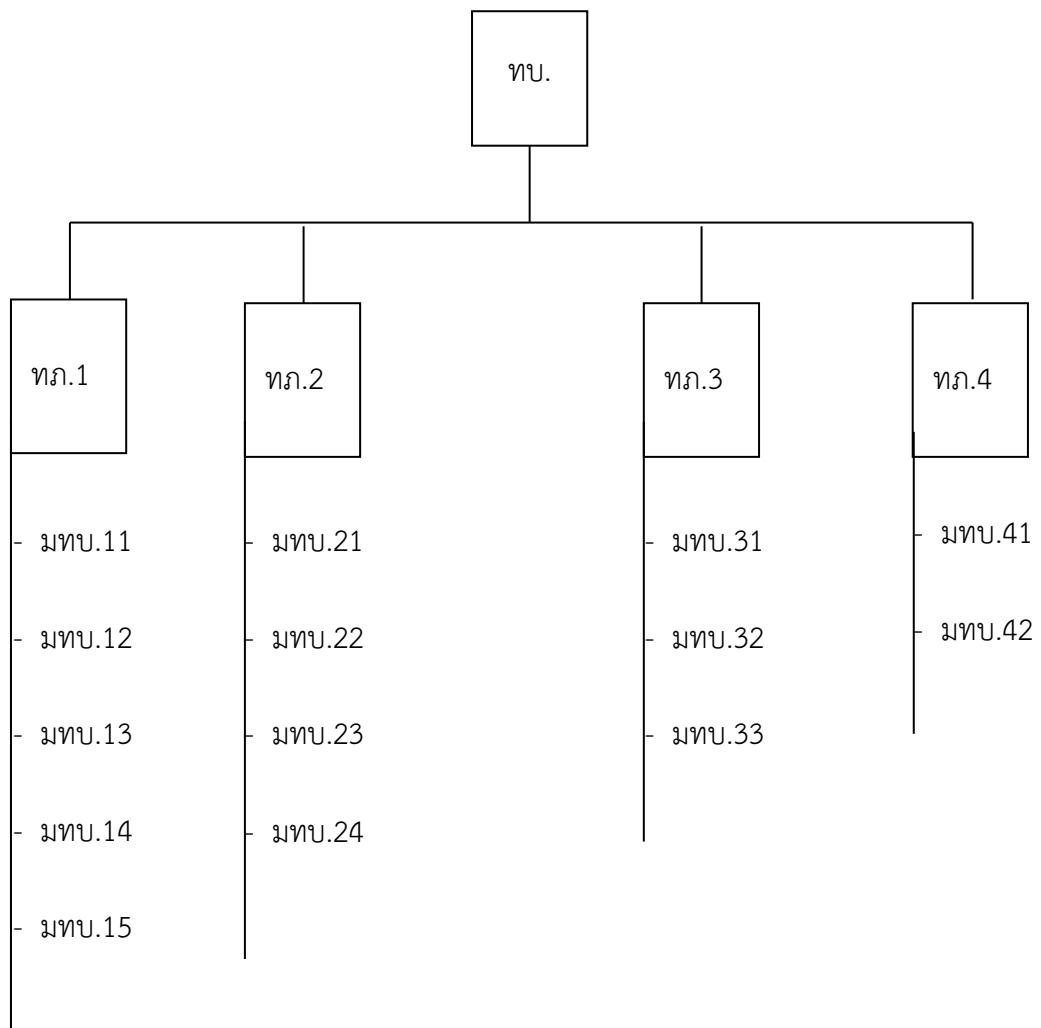
๕.๒.๔ มณฑลทหารบกในกองทัพอากาศที่ ๔ ได้แก่

- ๕.๒.๔.๑ มณฑลทหารบกที่ ๔๑ นครศรีธรรมราช
- ๕.๒.๔.๒ มณฑลทหารบกที่ ๔๒ สงขลา

๕.๓ จังหวัดทหารบก (จทบ.)(เป็นหน่วยรองของมณฑลทหารบก) ได้แก่

- ๕.๓.๑ จังหวัดทหารบก กรุงเทพฯ (มทบ.๑๑)
- ๕.๓.๒ จังหวัดทหารบก กาญจนบุรี (มทบ.๑๑)
- ๕.๓.๓ จังหวัดทหารบก ปราจีนบุรี (มทบ.๑๒)
- ๕.๓.๔ จังหวัดทหารบก ฉะเชิงเทรา(มทบ.๑๒)
- ๕.๓.๕ จังหวัดทหารบก ลพบุรี (มทบ.๑๓)
- ๕.๓.๖ จังหวัดทหารบก สระบุรี (มทบ.๑๓)
- ๕.๓.๗ จังหวัดทหารบก ชลบุรี (มทบ.๑๔)
- ๕.๓.๘ จังหวัดทหารบก เพชรบุรี (มทบ.๑๕)
- ๕.๓.๙ จังหวัดทหารบก ราชบุรี (มทบ.๑๕)
- ๕.๓.๑๐ จังหวัดทหารบก นครราชสีมา (มทบ.๒๑)
- ๕.๓.๑๑ จังหวัดทหารบก บุรีรัมย์ (มทบ.๒๑)
- ๕.๓.๑๒ จังหวัดทหารบก สุรินทร์ (มทบ.๒๑)
- ๕.๓.๑๓ จังหวัดทหารบก อุบลราชธานี (มทบ.๒๒)
- ๕.๓.๑๔ จังหวัดทหารบก ร้อยเอ็ด (มทบ.๒๒)
- ๕.๓.๑๕ จังหวัดทหารบก ขอนแก่น (มทบ.๒๓)
- ๕.๓.๑๖ จังหวัดทหารบก เลย (มทบ.๒๓)
- ๕.๓.๑๗ จังหวัดทหารบก อุดรธานี (มทบ.๒๔)
- ๕.๓.๑๘ จังหวัดทหารบก สกลนคร (มทบ.๒๔)
- ๕.๓.๑๙ จังหวัดทหารบก นครพนม (มทบ.๒๔)
- ๕.๓.๒๐ จังหวัดทหารบก นครสวรรค์ (มทบ.๓๑)
- ๕.๓.๒๑ จังหวัดทหารบก พิษณุโลก (มทบ.๓๑)
- ๕.๓.๒๒ จังหวัดทหารบก เพชรบูรณ์ (มทบ.๓๑)

- ๕.๓.๒๓ จังหวัดทหารบก ตาก (มทบ.๓๑)
- ๕.๓.๒๔ จังหวัดทหารบก ลำปาง (มทบ.๓๒)
- ๕.๓.๒๕ จังหวัดทหารบก พะเยา (มทบ.๓๒)
- ๕.๓.๒๖ จังหวัดทหารบก อุตรดิตถ์ (มทบ.๓๒)
- ๕.๓.๒๗ จังหวัดทหารบก น่าน (มทบ.๓๒)
- ๕.๓.๒๘ จังหวัดทหารบก เชียงใหม่ (มทบ.๓๓)
- ๕.๓.๒๙ จังหวัดทหารบก เชียงราย (มทบ.๓๓)
- ๕.๓.๓๐ จังหวัดทหารบก นครศรีธรรมราช (มทบ.๔๑)
- ๕.๓.๓๑ จังหวัดทหารบก สุราษฎร์ธานี (มทบ.๔๑)
- ๕.๓.๓๒ จังหวัดทหารบก ชุมพร (มทบ.๔๑)
- ๕.๓.๓๓ จังหวัดทหารบก พังงา (มทบ.๔๑)
- ๕.๓.๓๔ จังหวัดทหารบก สงขลา (มทบ.๔๒)
- ๕.๓.๓๕ จังหวัดทหารบก ปัตตานี (มทบ.๔๒)

รูปที่ ๕ ส่วนภูมิภาค

๖. ส่วนการฝึกศึกษาและหลักนิยม มีหน้าที่อำนวยความสะดวก และดำเนินการฝึกและศึกษากำลังพลของ กองทัพบก เพื่อให้กำลังพลเหล่านั้น มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ อันจะทำให้หน่วยต่างๆ ของกองทัพบกมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบ ส่วนการศึกษาประกอบด้วย:-

๖.๑ กรมยุทธศึกษาทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน แนะนำ กำกับ การดำเนินการสนับสนุน และตรวจตราเกี่ยวกับกิจการสายวิทยาการ การฝึกและศึกษาของกำลังพลเป็นบุคคลและหน่วยต่างๆ ของกองทัพบก ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งกิจการอนุศาสนาจารย์ ให้การฝึกและศึกษาแก่กำลังพลของกองทัพบก และนอกกองทัพบก ในหลักสูตรต่างๆ ที่กองทัพบกมอบหมาย อำนวยความสะดวก ศึกษา วิทยาการ เหล่าทหารราบ เหล่าทหารม้า เหล่าทหารปืนใหญ่ ดำเนินการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนกำหนดหลักนิยมและยุทธศาสตร์ทางทหารที่เกี่ยวข้อง กรมยุทธศึกษาทหารบก มีหน่วยขึ้นตรงด้านการศึกษา ๘ หน่วย คือ

- ๖.๑.๑ ศูนย์การทหารราบ
- ๖.๑.๒ ศูนย์การทหารม้า
- ๖.๑.๓ ศูนย์การทหารปืนใหญ่
- ๖.๑.๔ โรงเรียนนายสิบทหารบก
- ๖.๑.๕ วิทยาลัยการทัพบก
- ๖.๑.๖ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- ๖.๑.๗ ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์
- ๖.๑.๘ ศูนย์ฝึกทางยุทธวิธีกองทัพบก

๖.๒ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีหน้าที่ให้การศึกษ อบรม และดำเนินการฝึก นักเรียน นายร้อย

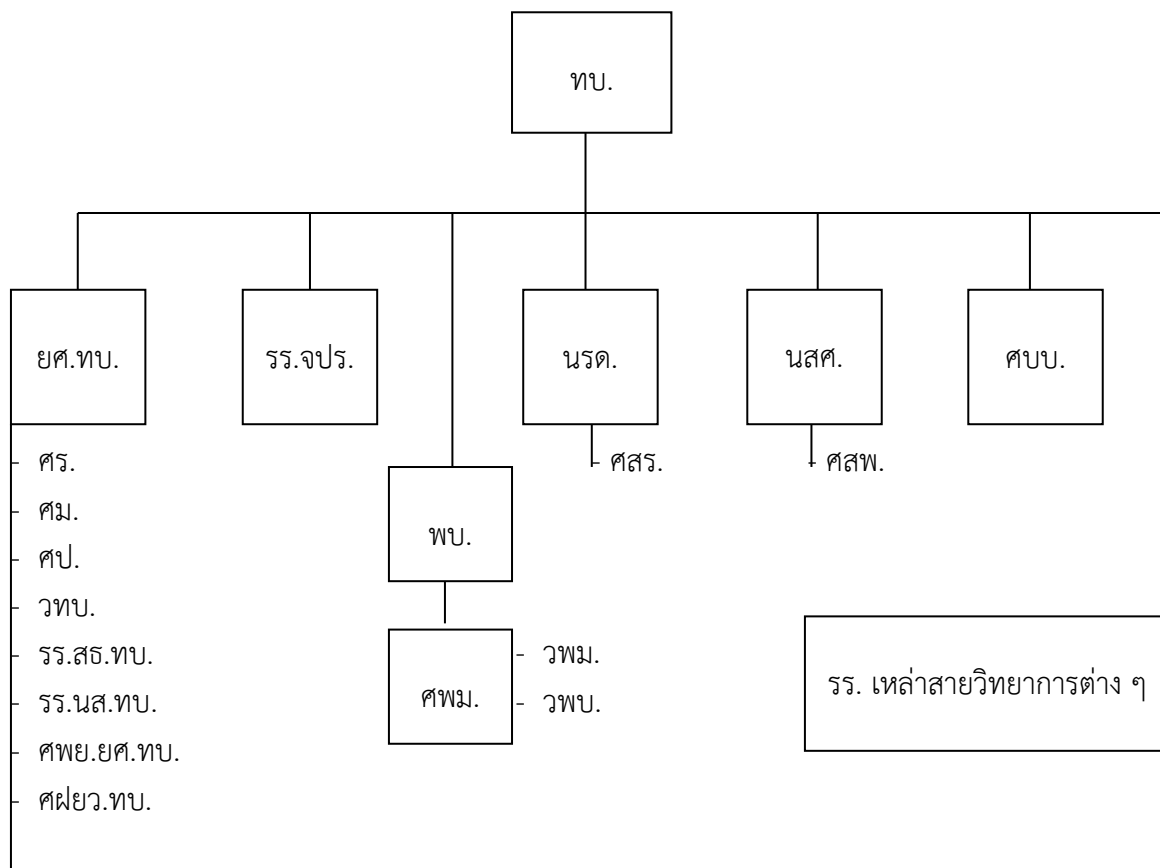
๖.๓ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน มีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับ การและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังสำรอง และกิจการอาสารักษาดินแดน

๖.๔ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ มีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก และดำเนินการฝึกและศึกษา เกี่ยวกับการสงครามพิเศษ การส่งกำลังทางอากาศ และการยุทธส่งทางอากาศ โดยมีศูนย์สงครามพิเศษเป็นลูกมือ

๖.๕ ศูนย์การบินทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก กำกับ การและดำเนินการฝึกและศึกษา เกี่ยวกับกิจการบินของกองทัพบก วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและทำตำราในทางวิทยาการที่เกี่ยวข้อง

๖.๖ โรงเรียนของเหล่าและสายงานต่างๆ ได้แก่ โรงเรียนทหารช่าง โรงเรียนทหารสื่อสาร โรงเรียนทหารพลาธิการ ฯลฯ ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้เป็นหน่วยในอัตราของหน่วยที่เป็นหัวหน้าเหล่าและสายวิทยาการนั้น ๆ

๖.๗ ศูนย์อำนวยความสะดวกแพทย์พระมงกุฎเกล้า มีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก และดำเนินการฝึก และศึกษาเกี่ยวกับกิจการด้านการรักษาพยาบาลของกองทัพบก

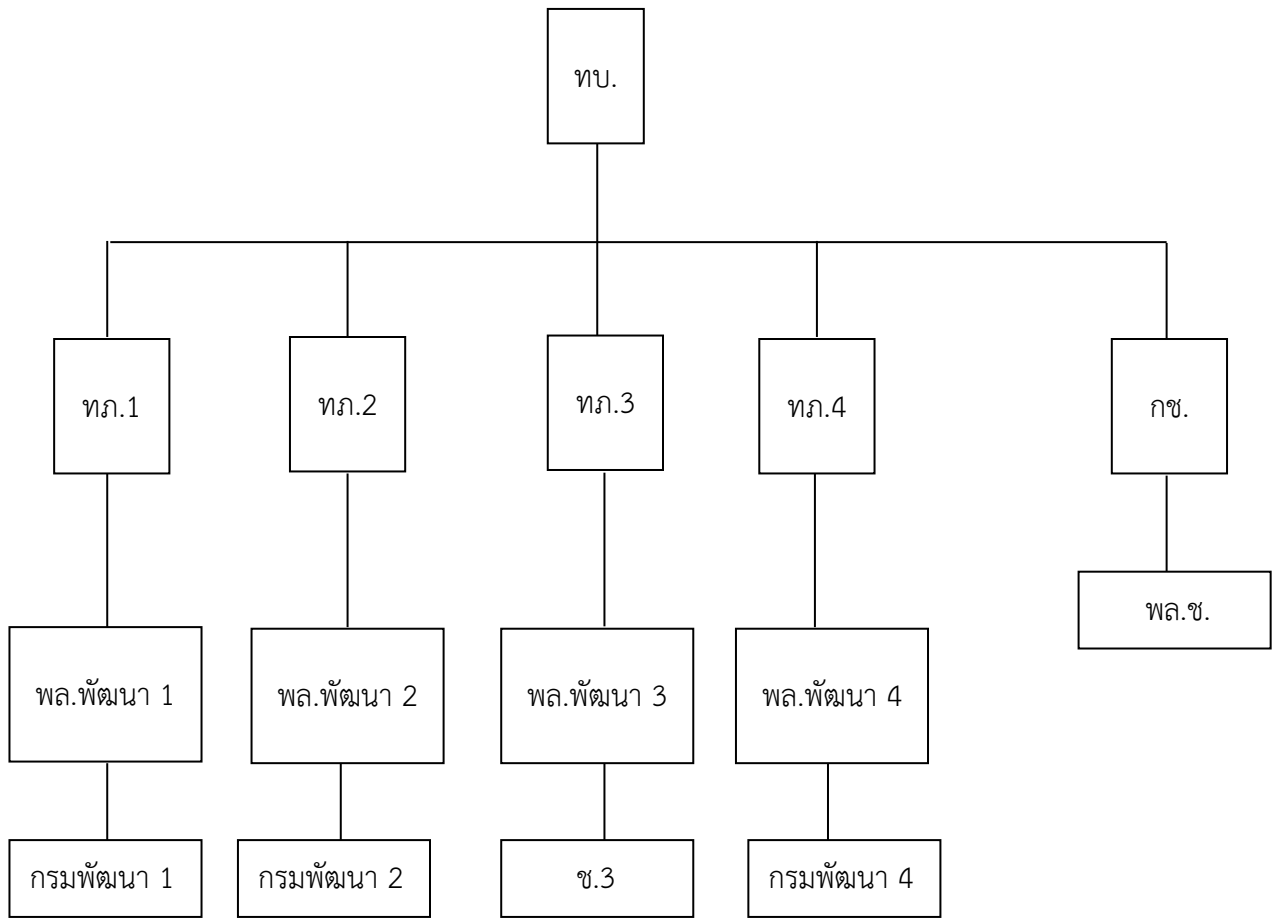
รูปที่ ๒ ส่วนการฝึกศึกษา

๗. ส่วนช่วยการพัฒนาประเทศ แต่เดิม ทบ. ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ ๒ โครงการใหญ่ คือ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และงานโครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง โดยใช้กำลังพลและยุทธโปกรณ์จากหน่วยต่าง ๆ เข้าปฏิบัติงานซึ่งหน่วยเหล่านี้ไม่ได้มีความชำนาญเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนา ก่อให้เกิดภาวะผูกพันและมีผลกระทบต่อความพร้อมรบของ ทบ. เป็นส่วนรวมอีกด้วย ดังนั้น ทบ. จึงได้มีการจัดตั้งหน่วยงานพัฒนาขึ้น เพื่อรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาโดยเฉพาะใน ๒ ระดับ คือ

๗.๑ ระดับ ทก. ได้แก่ พล.พัฒนา ๑ กองพล ต่อ ทก. เพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ ทก.

๗.๒ ระดับ ทบ. ได้แก่ พล.ช. เพื่อรับผิดชอบด้านการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่เป็นงานพิเศษเกินขีด

ความสามารถของ พล.พัฒนา

รูปที่ ๗ ส่วนช่วยการพัฒนาประเทศ

ตอนที่ ๕ การจัดและการดำเนินงานของฝ่ายอำนวยการ

๑. การจัดเจ้าหน้าที่ในกองบังคับการหรือกองบัญชาการ

การที่หน่วยขนาดใดก็ตามจะปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบสำเร็จ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่และรับผิดชอบในงานต่างกัน ซึ่งแต่ละส่วน สายงาน และบุคคลที่ประกอบกำลังในกองบังคับการหรือกองบัญชาการนั้นๆ จะต้องร่วมมือกัน ประสานงาน และมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ทั้งนี้ ก็เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์อันเดียวกัน ก็คือ “ ความสำเร็จภารกิจของหน่วย ” เจ้าหน้าที่ที่จัดเข้าปฏิบัติงานในกองบังคับการหรือกองบัญชาการโดยทั่วไปสามารถแยกเป็นส่วนๆ ได้ดังนี้:-

- ก. ผู้บังคับบัญชา
- ข. รอง หรือ ผู้ช่วยผู้บังคับบัญชา
- ค. ฝ่ายอำนวยการ
- ง. เจ้าหน้าที่ในสายงาน

๒. ความรับผิดชอบการปฏิบัติงานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ในกองบังคับการ หรือกองบัญชาการ

ก. **ผู้บังคับบัญชา** คือ ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ในการอำนวยการ ประสานงาน และ ควบคุมหน่วยซึ่งอำนาจหน้าที่ดังกล่าวเรียกว่า "การบังคับบัญชา" อำนาจหน้าที่นี้ได้มาโดย กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ ซึ่งผู้บังคับบัญชาชั้นสูงเป็นผู้มอบให้ โดยกำหนดเป็น ตำแหน่ง หรืองานมอบ ผู้บังคับบัญชานั้นนอกจากจะได้รับมอบอำนาจหน้าที่แล้ว ยังจะต้องรับผิดชอบต่อผลของการที่จะนำเอาแหล่งงานทุกอย่างมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวางแผนการจัด การอำนวยการ ประสานงาน และควบคุมหน่วย รวมถึงการที่ทำให้กำลังพลของหน่วยมีสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพขวัญ การฝึก และวินัย ทั้งนี้ก็เพื่อให้หน่วยมีสมรรถภาพและปฏิบัติภารกิจสำเร็จ ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่หน่วยกระทำไป ทั้งที่สำเร็จและล้มเหลวแต่ผู้เดียว โดยจะมอบให้ผู้อื่นมิได้ ผู้บังคับบัญชาอาจจะมอบให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ แต่มีได้หมายความว่าให้ผู้นั้นรับผิดชอบแทน แหล่งงานที่ผู้บังคับบัญชานำมาใช้ นั้น ได้แก่ หน่วยรอง ผู้บังคับบัญชาจะต้องมอบความรับผิดชอบต่อหน่วยรองตามสายงาน การบังคับบัญชา หน่วยรองจะต้องปฏิบัติตามนโยบาย คำสั่งและระเบียบงานของหน่วยเหนืออย่างเคร่งครัด ทุกกองบัญชาการ หรือกองบังคับการจะต้องถือว่าความสำเร็จของงานเป็นส่วนรวม ก็คือ ผลงานของความสำเร็จของหน่วยรองต่างๆ การสั่งการของผู้บังคับบัญชา จะต้องกระทำโดยสั่งการตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาพยายามหลีกเลี่ยงการสั่งการข้ามชั้น เพราะจะทำให้บังเกิดผลเสียแก่หน่วยเป็นอย่างมาก เป็นการลดอำนาจหน้าที่ โดยที่ไม่ทำให้ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาที่อยู่ระหว่างกลางลดลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามถ้ามีความจำเป็นในกรณีเร่งด่วนเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ ผู้บังคับบัญชากระทำ โดยผิดหลักเกณฑ์เช่นนี้จะต้องรีบแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาที่ถูกสั่งการข้ามชั้นทราบ และสถาปนาสายการบังคับบัญชาตามปกติให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข. **รองและผู้ช่วยผู้บังคับบัญชา** ผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้กำหนดระเบียบปฏิบัติงานของ รองและผู้ช่วยโดยกำหนดบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์ ของรองและผู้ช่วยกับเสนาธิการ ฝ่ายอำนวยการ และผู้บังคับหน่วยรอง รองและผู้ช่วยจะต้องติดตามและทราบข่าวสารการปฏิบัติ งานของหน่วยอยู่ตลอดเวลา จึงจะทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนผู้บังคับบัญชาได้โดยที่งานไม่หยุดชะงัก ไม่ว่าจะเป็นอย่างขั้นตอนการให้แนวทางการวางแผน การตกลงใจ และการดำเนินงาน ฉะนั้นทางที่ดีผู้บังคับบัญชาจะต้องแจ้งให้รองและผู้ช่วยทราบถึงนโยบาย แผน เจตนารมณ์ เป้าหมาย และปัญหาต่างๆ ส่วนเสนาธิการ ก็แจ้งให้รองและผู้ช่วยทราบถึงข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงานของฝ่ายอำนวยการ ตามธรรมดา รองและผู้ช่วยไม่เป็นส่วนหนึ่งของสายการบังคับบัญชา และไม่มีฝ่ายอำนวยการของตน ฉะนั้นในการที่ผู้บังคับบัญชาจะมอบให้รองและผู้ช่วยรับผิดชอบงานอย่างหนึ่งอย่างใด จะต้องกำหนดความสัมพันธ์กับหน่วยรองเป็นกิจเฉพาะหรืออาจจะได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายอำนวยการตามที่ผู้บังคับบัญชากำหนดให้ เช่น ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการให้กองบังคับการ (กองบัญชาการ) หน่วยรองไปขึ้นการบังคับบัญชากับรองหรือผู้ช่วย สำหรับฝ่ายอำนวยการนั้น ผู้บังคับบัญชาอาจจะจัดนายทหารจากกองบังคับการ (กองบัญชาการ) หรือจากหน่วยรองไปทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการสำหรับรองหรือผู้ช่วยก็ได้การสั่งการแก่เสนาธิการ หรือฝ่ายอำนวยการในกองบังคับการ (กองบัญชาการ) รอง และผู้ช่วยก็อาจกระทำได้ โดยอยู่ในขอบเขตของอำนาจที่ผู้บังคับบัญชามอบให้

ค. เสนาธิการและฝ่ายอำนวยการ

๑) **เสนาธิการ** เสนาธิการเป็นสมาชิกอาวุโส และหัวหน้าของฝ่ายอำนวยการ ถ้าหน่วยระดับใดที่ไม่มีอัตราก็ให้รองปฏิบัติหน้าที่นี้ เสนาธิการเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการดำเนินงานของฝ่ายอำนวยการทั้งหมดโดยการสั่งการ กำกับดูแลแก่พวกฝ่ายอำนวยการ รวมทั้งเป็นผู้ประสานการปฏิบัติระหว่างฝ่ายอำนวยการทุกสายงาน เสนาธิการอาจมีรองหรือผู้ช่วย ๑ นาย หรือมากกว่าก็ได้แล้วแต่อัตรการจัด เสนาธิการอาจได้รับอำนาจจากผู้บังคับบัญชาส่วนหนึ่งให้บังคับบัญชาแก่ฝ่ายอำนวยการ เสนาธิการอาจได้รับอำนาจจากผู้บังคับบัญชาในการสั่งการแก่หน่วยรองทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามแบบธรรมเนียมของกองทัพบก

๒) **ฝ่ายอำนวยการ** เป็นเจ้าหน้าที่ที่อาจจะอยู่ในบังคับบัญชาโดยตรงต่อผู้บังคับบัญชาหรืออยู่ในหน่วยรองของกองบังคับการหรือกองบัญชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้สำเร็จภารกิจ โดยการรวบรวมข่าวสาร หรือข้อมูล ให้ข้อเสนอแก่ผู้บังคับบัญชา จัดทำแผนหรือคำสั่ง และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยรอง เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามนโยบาย และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการรับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา ในขอบเขตของสายงานที่จัดแบ่งไว้ในส่วนราชการ งานในวิชาชีพและเทคนิคเฉพาะอย่าง รวมทั้งงานในเรื่องส่วนตัวที่ผู้บังคับบัญชามอบให้โดยเฉพาะฝ่ายอำนวยการอาจมีอำนาจบังคับบัญชาแก่เจ้าหน้าที่ภายในแผนก หรือไม่มีก็ได้ ทั้งนี้ต้องแล้วแต่ระดับหน่วย ประเภทสายงาน และการจัดของระดับหน่วยนั้นๆ ตามอัตรการจัดของกองทัพบกกระดบกองพัน ฝ่ายอำนวยการต่างๆ จะเป็นผู้ขึ้นตรงการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาส่วนเจ้าหน้าที่ที่จัดมาปฏิบัติงานแผนกนั้นอาจจะจัดมาจากกองร้อยกองบังคับการและบริการกองร้อยกองบังคับการหรือกองร้อยสนับสนุนการรบ ถ้าเป็นหน่วยสายยุทธบริการก็อาจจัดจากส่วนใด ส่วนหนึ่งในหน่วยนั้น (ถ้าไม่มีกองร้อยกองบังคับการ) ระดับกรม ฝ่ายอำนวยการต่างๆ จะเป็นผู้ขึ้นตรงการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา ส่วนเจ้าหน้าที่จัดมาปฏิบัติงานในแผนกนั้น อาจจะจัดมาจากกองร้อยกองบังคับการหรือกองร้อยบริการระดับกองพลขึ้นไป สายงานของฝ่ายอำนวยการจะจัดเป็นส่วนๆ ในกองบัญชาการ ตัวหัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าฝ่ายเสนาธิการ หรือหัวหน้าแผนก หรือหัวหน้ากองเสนาธิการ ขึ้นตรงการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา ส่วนเจ้าหน้าที่ภายในแผนกจัดอยู่ในอัตราของแผนกหรือกอง จึงเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าแผนกหรือหัวหน้ากองด้วยตามปกติไม่ว่าหน่วยระดับใด ฝ่ายอำนวยการ ไม่มีอำนาจในการสั่งการแก่หน่วยรอง ยกเว้นฝ่ายอำนวยการผู้นั้นเป็นผู้บังคับหน่วยรองอยู่แล้ว หรือฝ่ายอำนวยการผู้นั้นอาจได้รับคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้บังคับบัญชา ให้มีอำนาจสั่งการแก่หน่วยรองได้ แต่ก็เป็นงานเฉพาะกิจ ซึ่งอาจจะเป็นการถาวร เพื่อลดภาระของผู้บังคับบัญชา หรือในห้วงระยะเวลาสั้นๆ ดังตัวอย่างเช่น ระเบียบปฏิบัติของกองทัพบก เจ้ากรมกำลังพลกองทัพบก ได้รับมอบอำนาจการสั่งการบรรจุนายทหารชั้นประทวน เจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก ได้รับมอบอำนาจออกคำสั่งชี้แจงเกี่ยวกับงานทางเทคนิคของกองทัพบก เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก ได้รับมอบอำนาจสั่งการในเรื่องบรรจุนักเรียนนายสิบ และให้นายทหาร นายสิบเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนในกองทัพบก เป็นต้น

ง. **เจ้าหน้าที่ในสายงาน** ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายในส่วนสายงานของฝ่ายอำนวยการ เพื่อให้ฝ่ายอำนวยการสายงานนั้นปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้เจ้าหน้าที่ภายในสายงานของฝ่ายอำนวยการอาจจัดอยู่ในแผนกสายงาน จัดจากหน่วยส่วนภายในกองบังคับการ (กองบัญชาการ) นั้น เช่น กองร้อยกองบังคับการ หรือกองร้อยสนับสนุนการรบ กองร้อยบริการ หรือจัดจากหน่วยรองของกองบังคับการ(กองบัญชาการ) ทั้งนี้เป็นไปตามอัตรการจัดของแต่ละระดับหน่วยและประเภทหน่วย

ตอนที่ ๒ การจัดฝ่ายอำนวยการ

๑. วัตถุประสงค์ในการจัดฝ่ายอำนวยการ

เนื่องจากงานของหน่วยที่จะต้องปฏิบัตินั้นมีอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นงานหลักที่หน่วยต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ งานที่ผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือมอบหมายให้เป็นครั้งคราว และงานที่หน่วยริเริ่มงานเหล่านี้ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบต่อผลสำเร็จหรือล้มเหลว อย่างไรก็ตามงานทุกอย่างจะต้องบรรลุถึงคำว่า “สำเร็จ” ถ้าฟังตัวผู้บังคับบัญชาแต่ผู้เดียวที่จะคิดวางแผนอำนวยการ ประสานงานและสั่งการแก่หน่วยรองให้บรรลุถึงคำดังกล่าวแล้วย่อมกระทำไต่ยากมากเพราะบุคคลคนเดียวจะทราบถึงเรื่องราวข่าวสารต่างๆ หาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ มาประมวลเป็นแนวความคิดและข้อตกลงใจสั่งการโดยถูกต้องทุกครั้งนั้นย่อมเป็นไปได้ หน่วยจะต้องมี

เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งหรือหลายส่วน รวมเป็นส่วนเดียวเป็นผู้คอยช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา เพื่อให้การสั่งการเป็นไปตาม
 ครรลองที่ให้ผลประโยชน์แก่หน่วย และที่สำคัญที่สุด ก็คือ สำเร็จในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ที่ช่วยเหลือ
 ผู้บังคับบัญชาที่เราเรียกว่า "ฝ่ายอำนวยการ" สำหรับการจัดฝ่ายอำนวยการนั้นได้นำหลักการมาใช้ คือ ความมี
 เอกภาพในการบังคับบัญชาและสั่งการช่วงในการควบคุม การแบ่งมอบอำนาจ และรวบรวมกิจการที่ตรงกันและ
 เกี่ยวข้องกันเป็นพวกๆการจัดฝ่ายอำนวยการขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ คือ การช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา
 ในงานหรือภารกิจสำเร้จนั้น ฝ่ายอำนวยการจะต้องปฏิบัติงานเพื่อ

- ก. สนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาและหน่วยรองโดยทันที
- ข. จะต้องทำให้ผู้บังคับบัญชาทันสถานการณ์อยู่เสมอ
- ค. ลดเวลาที่ต้องการในการควบคุมและการประสมประสานงาน
- ง. ลดโอกาสที่จะทำให้เกิดความผิดพลาด
- จ. ปลดเปลื้องภาระของผู้บังคับบัญชาในการกำกับดูแลในรายละเอียด

๒. การประกอบกำลังของฝ่ายอำนวยการ

ฝ่ายอำนวยการประกอบไปด้วยนายทหารจำนวนหนึ่งที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง หรือได้รับคำสั่งเฉพาะให้
 ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายอำนวยการเป็นครั้งคราว เพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่ฝ่าย
 อำนวยการนี้แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

- ก. การที่มอบให้ฝ่ายอำนวยการปฏิบัติหน้าที่เพียงด้านเดียว
- ข. การที่มอบให้ฝ่ายอำนวยการปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านฝ่ายอำนวยการ และผู้บังคับหน่วยในเวลาเดียวกัน ใน
 กรณีนี้ได้แก่นายทหารที่เป็นผู้บังคับหน่วยอยู่แล้ว และได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายอำนวยการด้วยเพื่อมิให้เสียงาน
 ทั้งงานตามสายงานและงานด้านฝ่ายอำนวยการ การช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาอาจจะกระทำได้ในลักษณะจำกัด การ
 กำหนดความหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ จะมีการกำหนด ดังนี้

๑) ฝ่ายอำนวยการ หมายถึง นายทหารที่เป็นหัวหน้าฝ่ายอำนวยการใน สายงานหนึ่งๆ อาจเป็นหัว
 หน้าที่แผนก หรือหัวหน้ากอง

๒) พวกฝ่ายอำนวยการ หมายถึง นายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงาน ฝ่ายอำนวยการหลักๆ (รวม
 ถึงหัวหน้าด้วย)

๓. สายงานของฝ่ายอำนวยการ

ในการจัดหน่วยไม่ว่าหน่วยระดับใดก็ตาม ตามอัตราการจัดจะบ่งถึงภารกิจและกำหนดขีดความสามารถของ
 ทุกอัตรา และมีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการตามภารกิจและขีดความสามารถ เพื่อให้บรรลุถึงผล
 สำเร็จของงาน ข้อพิจารณาในการที่จะทำให้หน่วยบรรลุถึงผลสำเร็จตามภารกิจดังกล่าว หน่วยจะต้องมีความสามารถ
 ดังต่อไปนี้ คือ การข่าวที่มีประสิทธิผล มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ อำนาจกำลังยิง การบังคับบัญชา การ
 ควบคุม การติดต่อสื่อสาร และการสนับสนุนทางการช่วยรบฉะนั้นการจัดจะต้องกำหนด และแบ่งหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่
 เพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จภารกิจของหน่วย ผู้ช่วยเหลือ
 ผู้บังคับบัญชานี้ ก็คือ ฝ่ายอำนวยการนั่นเอง ฉะนั้น การแบ่งหน้าที่หรือสายงานของฝ่ายอำนวยการเพื่อช่วยเหลือ
 ผู้บังคับบัญชานั้น จึงถือว่ามีรากฐานจากเหตุผลดังกล่าว สายงานที่มีการแบ่งนี้เราเรียกว่า "สายงานของฝ่าย
 อำนวยการ" สายงานของฝ่ายอำนวยการ แบ่งได้ดังนี้:-

ก. การกำลังพล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกำลังพล ได้แก่ การรักษายอดกำลังพล การจัดการกำลังพล (ทั้งฝ่าย
 เราและข้าศึก) การจัดการกำลังคน การบำรุงรักษาขวัญ การรักษาวินัยข้อบังคับและคำสั่งการจัดการภายในกอง
 บังคับการ (กองบัญชาการ) และงานเบ็ดเตล็ด โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ไม่สามารถจะจัดเข้าอยู่ในสายงานของฝ่าย
 อำนวยการใด ผู้บังคับบัญชาจะมอบให้อยู่ในความรับผิดชอบทางฝ่ายอำนวยการของสายงานกำลังพล

ข. การข่าวกรอง เป็นงานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทาง
 ยุทธศาสตร์ การจัดทำทำเนียบกำลังรบ สำหรับหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบยังต้องดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้าน
 การจารกรรม บ่อนทำลายและวินาศกรรม นอกจากนี้ยังมีงานอื่น ๆ เช่น พิธีทางการทูต การรักษาความปลอดภัย
 และการควบคุมการแจกจ่ายแผนที่ เป็นต้น

ค. การยุทธการ งานหลักของสายยุทธการมี การจัด การฝึก และการยุทธ์ ความสำคัญในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความกว้างขวางของภารกิจ และหน่วยที่เผชิญกับการยุทธ์

ง. การส่งกำลังบำรุง งานสายส่งกำลังบำรุง ได้แก่ การส่งกำลัง การส่งกลับและการรักษาพยาบาล การขนส่ง การซ่อมบำรุง การบริการ ซึ่งได้แก่การดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้าง (เว้นป้อมสนาม) กับ อสังหาริมทรัพย์ และงานเบ็ดเตล็ดซึ่งได้แก่งานสายส่งกำลังบำรุงที่กระทำเพิ่มเติมจากงานปกติ

จ. กิจการพลเรือน เป็นงานที่เกี่ยวกับกิจการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทหาร สำหรับการปฏิบัติการเพื่อเสถียรภาพ งานของสายกิจการพลเรือนจะเกี่ยวกับการพัฒนาด้วย

ฉ. การปลัดบัญชี งานหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์การจัดการงานตามโครงการ การดำเนินกรรมวิธีข้อมูลอัตโนมัติ การตรวจสอบภายใน การวิเคราะห์รายงานและสถิติ บริการการเงินและการควบคุมการรายงาน

๔. การแบ่งประเภทของฝ่ายอำนวยการ

ฝ่ายอำนวยการแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ก. พวกฝ่ายอำนวยการประสานงาน เป็นฝ่ายอำนวยการหลักในการช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการประสานงานนี้จะต้องรับผิดชอบในสายงานใดสายงานหนึ่ง ตามขอบเขตสายงานของฝ่ายอำนวยการทั้ง ๖ สายงาน จะช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาโดยประสานแผนหน้าที่ และการปฏิบัติของส่วนต่างๆ ทั้งปวงของหน่วย ประสานกิจกรรมทั้งหมด เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้กำลังทหารได้ผลดีที่สุดเป็นส่วนรวม ฝ่ายอำนวยการประสานงานแบ่งเป็นแผนก หรือกองตามสายงาน ประกอบด้วย หัวหน้าแผนก หรือกอง เรียกว่า นายทหารฝ่ายอำนวยการประสานงาน และมีนายทหารในแผนกหรือกองเป็นผู้ช่วยนายทหารผู้ช่วยเหล่านี้ เป็นนายทหารฝ่ายอำนวยการไม่เรียกว่า นายทหารฝ่ายอำนวยการประสานงาน หัวหน้าของนายทหารเหล่านี้จะกำหนดหน้าที่ของนายทหารผู้ช่วย

ข. พวกฝ่ายกิจการพิเศษ ช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาในงานเกี่ยวกับวิชาชีพเทคนิค และงานในหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นงานเฉพาะอย่างหรือเฉพาะเรื่อง ถ้าจะเปรียบเทียบกับพวกฝ่ายอำนวยการประสานงานแล้ว ฝ่ายอำนวยการประสานงานจะมีความสัมพันธ์กับงานด้านเทคนิค และสายอาชีพอย่างกว้างๆ เท่านั้นแต่พวกฝ่ายกิจการพิเศษจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และรับผิดชอบโดยเฉพาะเป็นเรื่องๆ กับงานสายดังกล่าวฝ่ายอำนวยการพวกนี้จัดแบ่งแผนกหรือกอง ตามสายงานทางวิชาชีพเทคนิคและงานพิเศษอื่น ๆ แต่ละกองหรือแผนกประกอบไปด้วยหัวหน้าซึ่งเรียกว่า นายทหารฝ่ายกิจการพิเศษ และมีนายทหารอื่น ๆ เป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนกหรือ กองจะกำหนดหน้าที่ของผู้ช่วย อนึ่ง การให้ข้อเสนอหรือหนทางปฏิบัติแก่ผู้บังคับบัญชานั้น จะต้องผ่านสายงานฝ่ายอำนวยการประสานงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานก็จะอยู่ในการกำกับดูแลของฝ่ายอำนวยการประสานงานด้วย

ค. พวกฝ่ายอำนวยการประจำตัว คือ นายทหารที่ผู้บังคับบัญชาเลือกขึ้นมาเพื่อให้ช่วยเหลืองานของผู้บังคับบัญชาในเรื่องส่วนตัวหรืองานในหน้าที่โดยเฉพาะ เช่นนายทหารคนสนิท หรือนายทหารที่มีกิจกรรมที่ผู้บังคับบัญชาต้องการประสานงาน และดำเนินงานโดยตรงอย่างใกล้ชิด โดยไม่ต้องผ่านเสนาธิการ เป็นต้น ฝ่ายอำนวยการพวกนี้จะดำเนินงานทางธุรการ หรือรายงาน เรื่องราวต่างๆ โดยไม่ต้องผ่านสายงานตามปกติ จเร นายทหารธรรมนูญ นายทหารประชาสัมพันธ์ และนายทหารงบประมาณ มักจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายอำนวยการประจำตัว ถ้าเป็นกรณีนี้นายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะต้องแบ่งงานและเวลาให้กับการทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการประจำตัวกับฝ่ายกิจการพิเศษ หน่วยบังคับบัญชาใดที่ไม่มีอัตราตำแหน่งที่เป็นฝ่ายอำนวยการประจำตัว ผู้บังคับบัญชาก็อาจจะแต่งตั้งผู้ใดก็ได้ เช่น ระดับกองพัน ผู้บังคับกองพัน มักจะมอบให้นายทหารฝ่ายกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายอำนวยการประจำตัว เป็นต้น

อนึ่ง ฝ่ายอำนวยการประจำตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายทหารคนสนิทจะเป็นผู้กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติกิจส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา เช่น พลขับ พลสุทกรรม ของผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

๕. การในหน้าที่ร่วมของฝ่ายอำนวยการ

การที่จะให้ฝ่ายอำนวยการได้ช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานนั้น จะต้องมีการกำหนดการในหน้าที่ของฝ่ายอำนวยการนั้น เพื่อให้เป็นการสอดคล้องและประสานกับการดำเนินงานของผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะได้รับการกิจใด ๆ ฝ่ายอำนวยการจะต้องปฏิบัติดังนี้ คือ การให้ข่าวสาร การทำประมาณการ การทำข้อเสนอ การทำแผนและคำสั่ง และกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนและคำสั่ง

ก. การให้ข่าวสาร

๑) ฝ่ายอำนวยการจะเป็นผู้รวบรวม จัดระเบียบและประเมินค่า และกระจายข่าวที่กองบังคับการ (กองบัญชาการ) ได้รับความทราบเนื่อง การที่ฝ่ายอำนวยการจะต้องปฏิบัติดังนี้

ก) รับข่าวสารจากแหล่งข่าวทั้งปวง และด้วยการติดต่อกับแหล่งข่าวอย่างต่อเนื่อง ถ้าทำได้ ฝ่ายอำนวยการจะต้องกำหนดระเบียบปฏิบัติ หรือวิธีการที่จะทำให้ข่าวสารส่งเข้าสู่กองบังคับการ (กองบัญชาการ) โดยอัตโนมัติ เพราะจะทำให้บังเกิดความรวดเร็วกว่าการที่ส่งตามสายงานปกติ

ข) จัดระเบียบ และประเมินค่าข่าวสารในส่วนขอบเขตของงานที่ตนรับผิดชอบ

๒) ในการรวบรวมข่าวสารฉบับล่าสุด ฝ่ายอำนวยการจะต้องพึงเล็งถึง ข่าวสารที่เกี่ยวข้องและส่งไปยังผู้บังคับบัญชาทันที หรือผู้อื่นที่ต้องการข่าวสารนั้น ฝ่ายอำนวยการมีวิธีปฏิบัติดังนี้

ก) พิจารณาถึงความสำคัญ ความน่าเชื่อถือ และความสมบูรณ์ของข่าวสาร แล้วส่งข่าวสารที่ประเมินค่าแล้วไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องร้องขอ ในเมื่อข่าวสารนั้นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการทางทหาร

ข) มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างฝ่ายอำนวยการด้วยกัน ของหน่วยเหนือ หน่วยรอง และหน่วยข้างเคียง ดังนั้น ฝ่ายอำนวยการของหน่วยอื่นๆ ก็สามารถใช้อخبارอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเช่นนี้ฝ่ายอำนวยการจะต้องการของฝ่ายอำนวยการและผู้บังคับบัญชาอื่นๆ ด้วย

ข. การประมาณการ การประมาณการ คือ การจัดระเบียบแนวความคิด เพื่อการพิจารณาถึงปัจจัยทั้งปวงที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติของฝ่ายเรา และหาหนทางปฏิบัติที่กระทำได้ ซึ่งการปฏิบัตินี้จะทำให้ฝ่ายเราสำเร็จภารกิจ ถ้าเป็นการปฏิบัติของฝ่ายอำนวยการจะเรียกว่า "การประมาณการ" ส่วนการกระทำโดยผู้บังคับบัญชาจะเรียกว่า "การประมาณสถานการณ์"

๑) ฝ่ายอำนวยการจะต้อง เตรียมทำประมาณการ เพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาปัจจัยทั้งปวงที่มีอิทธิพลต่อหนทางปฏิบัติ การทำประมาณการ จะทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึง

ก) ข้อยุติเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญ จะมีผลกระทบกระเทือนต่อสถานการณ์

ข) ข้อเสนอเกี่ยวกับเครื่องมือที่มีอยู่ ที่สามารถสนับสนุนหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

๒) ฝ่ายอำนวยการจะต้องทำประมาณการแต่เนิ่นๆ และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้มีเวลาทำแผนอย่างเพียงพอ ความบกพร่องของการทำประมาณการอาจจะพลาด เนื่องจากไม่ได้พิจารณาถึงเหตุ หรืออุปสรรคที่น่าจะเป็นไปได้ต่อหนทางปฏิบัติที่กำหนดไว้

ค. การทำข้อเสนอ ฝ่ายอำนวยการจะทำข้อเสนอเพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาบรรลุถึงการตกลงใจ และในการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้ฝ่ายอำนวยการยังให้ข้อเสนอแก่ฝ่ายอำนวยการอื่น ๆ และผู้บังคับหน่วยรองด้วย ในกรณีหลังนี้ การให้ข้อเสนอ ก็มีความมุ่งหมายเพียงช่วยเหลือเท่านั้น มิใช่เป็นการสั่งการโดยอำนาจการบังคับบัญชา

ง. การทำแผนและคำสั่ง

๑) ฝ่ายอำนวยการเป็นผู้แปลข้อตกลงใจ และแนวความคิดในการปฏิบัติ ของผู้บังคับบัญชาเป็นแผนและคำสั่ง เมื่อได้ร่างแผนและคำสั่งแล้วก็ขอรับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา เพื่อแจกจ่ายต่อไป แต่อย่างไรก็ดี ผู้บังคับบัญชาอาจมอบอำนาจให้ฝ่ายอำนวยการแจกจ่ายได้ทันที โดยไม่ต้องรออนุมัติก่อนก็ได้

๒) ฝ่ายอำนวยการจะวิเคราะห์นโยบายและข้อตกลงใจของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะร่างแผนและคำสั่งเพื่อนำไปปฏิบัติ ฝ่ายอำนวยการจะประสานแผน และคำสั่งกับฝ่ายอำนวยการอื่นๆ

๓) ฝ่ายอำนวยการควรจะทำแผนโดยอาศัยเหตุการณ์ และสภาพอันคาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้บังคับบัญชาตกลงใจง่ายขึ้นเป็นการลดการทำงานลง

จ. การกำกับดูแล ฝ่ายอำนวยการจะกำกับดูแลการปฏิบัติของหน่วยรองหรือส่วนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ฝ่ายอำนวยการจะมีวิธีการปฏิบัติดังนี้

๑) ทำความเข้าใจให้แก่หน่วยรองเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้หน่วยรองได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง และเข้าใจเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา

๒) หาข่าวสารที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติตามแผนและคำสั่ง แล้วเสนอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็น

๓) การเยี่ยมเยียน และการตรวจหน่วย เพื่อให้ทราบถึงผลการปฏิบัติอย่างแท้จริง รวมทั้งรับทราบ

อุปสรรคต่อการปฏิบัติด้วย

๔) การวิเคราะห์และการประเมินค่าของรายงาน แล้วนำมาสรุป จะช่วยให้ฝ่ายอำนวยการได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา การรายงานจะเป็นวิธีที่รวดเร็วกว่าการเขียน ใน การรวบรวมข่าวสารจากหน่วยและสายงานต่างๆ อย่างไรก็ตามผู้ประเมินค่าจะต้องพึงระลึกว่า การรายงานนั้นอาจจะไม่ครอบคลุมถึงผลกระทบกระเทือนต่อเหตุการณ์ทั้งหมดการกำกับดูแลของฝ่ายอำนวยการจะช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาโดยทำให้หน่วยรองได้ปฏิบัติตามแผนและคำสั่งโดยถูกต้อง ถึงแม้ว่าจะได้รับคำสั่งไปแล้วก็ตาม หน่วยรองอาจไม่เข้าใจ ซึ่งอาจนำไปปฏิบัติผิดๆ ไม่ตรงกับนโยบายของผู้บังคับบัญชา และอาจเกิดผลเสียหายแก่ส่วนรวมได้ช่วยลดการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาในรายละเอียด ทำให้ฝ่ายอำนวยการทราบถึงสถานการณ์ทราบข่าวสารที่จะนำมา รายงานทราบถึงข่าวสารบางอย่างที่มีความจำเป็นในการที่แปลงนโยบาย ของผู้บังคับบัญชาเมื่อฝ่ายอำนวยการ อื่นๆ หรือผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการของหน่วยรองร้องขอ นอกจากนั้นการกำกับดูแลของฝ่ายอำนวยการจะ ช่วยแก้ปัญหาที่ยุ่ยากในการปฏิบัติของหน่วยรองด้วย

*****